

Regiunea
Hunedoara-Deva

Oboseala
și creierul

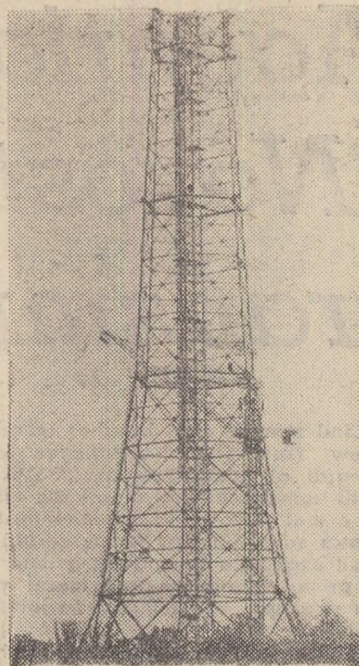
Galaxia,
Pământul
și viața

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

28 (904)

ANUL XVIII
13 iulie 1962
12 pagini, 1 leu

ÎN CURÎND, PE ECRANELE
TELEVIZOARELOR NOASTRE
INSCRIPTIA:
„INTERVISION“
(pag. 10)

Într-un cadru de basm. (Tabăra de pionieri „Artek“)

Agencia
„Novosti“
transmite...

Un reportaj dintr-o uzină de informații

de IURI EVDOKIMOV
(pag. 2)

COMPLUTUL
IMPOTRIVA LUI
HITLER

de General maior M. MILȘTEIN
(pag. 4)

Agencia „Novosti“ transmite...

Un reportaj
dintr-o zi
de informații

Cind marele ziar burghez american „New York Times” a publicat textul integral al noului Program al P.C.U.S., mulți au ridicat nedumeriri din umeri. Ce-o mai fi și asta? Pasiune gratuită pentru senzații? Dar foarte curînd s-a găsit explicația întemeiată a unui fapt la prima vedere ciudat: ziarul vroia pur și simplu să răspundă la interesul cititorilor lui.

Căci de multă vreme publicațiile burgheze nu se mai pot lipsi de știri din Uniunea Sovietică. Mai mult, aceste știri sînt publicate la loc de frunte, în pagina întâia. Dar cititorii insistă: relații amănunțite, mai complet. Și agenția „Novosti” primește cereri grăbite de articole, reportaje, fotografii...

Teletipurile țacăne fără răgaz. Spre toate colțurile globului pleacă plicuri cu antetul agenției „Novosti”. Agenția de presă „Novosti” transmite, agenția „Novosti” transmite...

Redacția principală pentru țările socialiste a primit o telegramă îmbucurătoare din Varșovia:

A doua zi dimineața, însă, teletipurile începeau să transmită ceea ce ceruseră „România liberă”, „Contemporanul”...

Ca orice colectiv redacțional, și agenția „Novosti” își are materialele ei „de șoc”. În ultimele luni întințiatea o deține Redacția principală de informații internaționale care a organizat

Scriș special pentru „Veac nou”

ancheta „Lumea peste 20 de ani”. Principala întrebare a anchetei este: „Cum vă imaginați lumea și țara dv. peste 20 de ani?” La numai o săptămîină de la lansarea anchetei redacția a și început să primească răspunsuri, transmise mai departe la zeci de ziare și reviste.

— Numai presa sovietică a publicat circa 80 de grupaje și pagini de materiale referitoare la anchetă — ne arată Beknazar-Iuzbașev, conducătorul

de la 13 ani (elevul vietnamez Hoang Kuok Ven — pînă la 109 ani (casnica Lukeria Antonova din Moscova).

Idea alcătuirii acestei cărți s-a născut în zilele cînd se dezbătea noul Program al P.C.U.S. care are, după cum se știe, prevederi pentru 20 de ani. Ancheta a început la 17 octombrie 1961, ziua deschiderii Congresului al XXII-lea al Partidului, și se desfășoară acum în 51 de țări ale lumii.

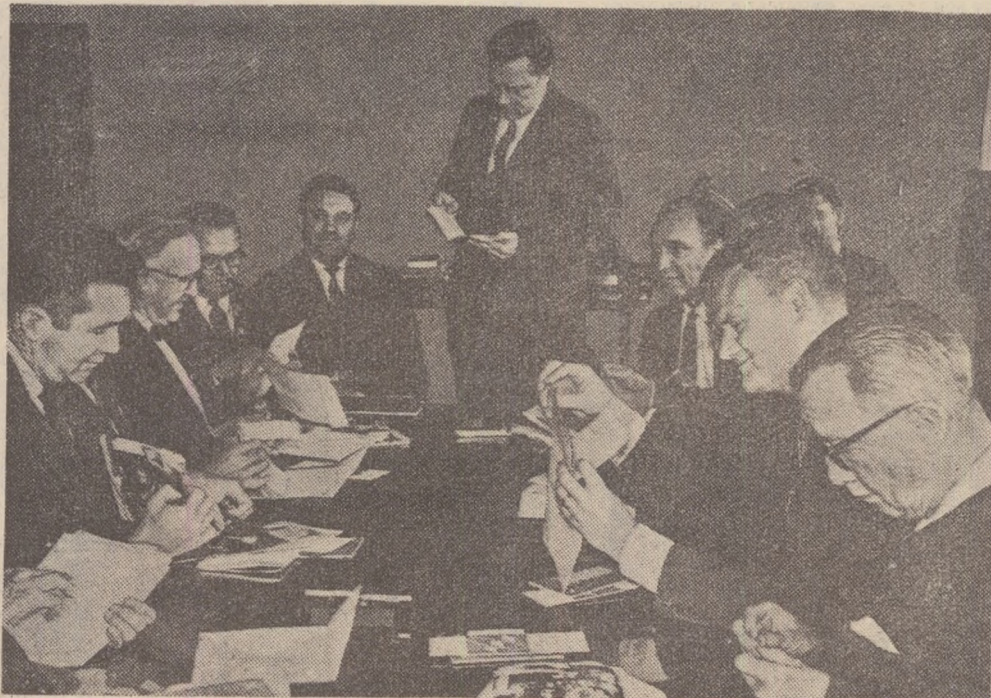
De multe ori se întîmplă ca pentru abordarea unei teme să fie antrenaji specialiști de seamă, scriitori sau actori cunoscuți. Și în această direcție agenția „Novosti” are cele mai largi posibilități. Născută din inițiativă publică, ea se bucură de colaborarea Uniunii Scriitorilor și a Uniunii ziaristilor, a Societății pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice, a Uniunii Asociațiilor de prietenie cu țările străine etc. De aceea agenția „Novosti” difuzează zilnic zeci de articole scrise de academicieni, scriitori, miniștri, conducători ai republicilor unionale. V. Vardiev, director adjunct al unui mare institut de cercetări științifice, a scris, de pildă, pentru agenție despre metodele de forare folosite în U.R.S.S. Articolul lui Vardiev este destinat publicației „La revue petrolière”. Această publicație tehnică, foarte răspîndită în Franța și în țările de limbă franceză, a rugat agenția „Novosti” s-o ajute la pregătirea unui număr special despre industria petroliferă și de gaze a U.R.S.S. Acum munca se apropie de sfîrșit. Fotografiiile au și fost trimise.

Dar ce cer în genere editorii burghezi?

Revista italiană „Europa nucleare” dorește, de pildă, un amplu articol despre centralele electrice atomice aflate în construcție în U.R.S.S. O altă revistă, „Traguardi”, a cerut un articol despre educația fizică în școlile medii sovietice. Pentru ziarul englez „Guardian” se află în pregătire un articol despre „Cercetările sovietice în domeniul cancerului”, pentru revista „Engineering” un număr de articole despre electroenergetică. Publicația americană „Minnesota Law Review” intenționează să publice articolul „Opinii sovietice despre dreptul internațional în Cosmos”.

Fiecare zi din viața agenției „Novosti” este o ilustrare elocventă a marelui interes pe care-l arată lumea față de prima țară a socialismului, față de realizările U.R.S.S. Și în același timp o zi de muncă încordată și de căutare creatoare.

Iuri Evdokimov

Nu de mult, agenția „Novosti” a primit un grup de ziaristi americani. B. Burkov, președintele conducerii agenției, a răspuns pe larg la ploaia de întrebări cu care a fost asaltat.

„Mulțumim. Rișar Danilevski”.

Era un răspuns la câteva materiale despre tinerii oameni de știință și poeți sovietici cerute de Agenția de presă poloneză.

... Corespondentul agenției „Novosti” la Hanoi comunică că ziarul vietnamez pentru tineret „Tien Fong” a publicat pagina pregătită pentru el și intitulată: „Comunismul se află printre noi”.

... Agenției C.T.K. din Praga i s-a trimis o listă de materialele pregătite de agenția „Novosti” în legătură cu apropiata aniversare a zborului în Cosmos al lui Gherman Titov și pe care le poate expedia la cerere.

Dar ce noutăți are Natalia Rovnaia, redactorul secției românești?

— Cîteva cereri de la „Scinteia” și „Munca” — ne arată ea, iar aceste fotografii trebuie trimise la „Veac nou”.

Destac plicul. Constat că sînt chiar fotografiile pentru reportajul meu. Ce operativitate! Vrînd-nevrînd, trebuie să mă grăbesc. Se vede că laboratorul foto lucrează încă în virtutea inerției, căci nu de mult cuvintele „pentru România” erau sinonime cu: fără nici o întîrziere, fulger. În fiecare zi, Alexei Homenko, corespondentul special al agenției transmitea articole despre vizita în România a delegației sovietice de partid și guvernamentale în frunte cu N. S. Hrușciiov. Fotografiiile „Agerpres”, turnizate prin agenția „Novosti”, concuau cu succes cu acelea ale corespondenților speciali sovietici și erau publicate de multe ziare din U.R.S.S. În fiecare seară, telefona cite o redacție din București: „Avem nevoie de materiale despre U.R.S.S., n-ați putea să ne trimiteți... mîine?”

Acum Natalia Rovnaia zîmbește, dar atunci...

grupului „Lumea peste 20 de ani”. — În total, răspunsurile au cuprins patruzeci de coli de tipar și au fost tipărite într-un tiraj de 4 milioane de exemplare.

— Cu ce se ocupă acum grupul?

— Pregătim pentru tipar cartea „Lumea peste 20 de ani” — o mie de scriitori despre viitor. De ce o mie? Pentru că am primit 1012 răspunsuri, de la oameni de cele mai diferite convingeri politice și religioase. Vîrsta —

O vară bogată în turnee

Viața artistică din U.R.S.S. va fi marcată vara aceasta de un mare număr de turnee întreprinse de trupe teatrale și muzicale din cele mai dinerse țări.

Turneele din iulie au fost inaugurate de orchestra de estradă a Radioteleviziunii din Liubliana. Concertele orchestrei se bucură și de concursul unor soliști vocali și al octetului vocal masculin sloven condus de Bogdan Pogacnik.

Orchestra iugoslavă i-au urmat un grup de artiști de estradă din

R. S. Cehoslovacă. Acest grup întreprinde un turneu care va dura peste două luni și include mai multe orașe din Siberia, din regiunea Uralului și din republicile baltice, precum și orașele Tașkent, Harkov și Minsk. Tot la începutul acestei luni și-a început turneul la Moscova și trupa de operetă din Varșovia, care prezintă „Studentul cerșetor”, „Scene din viața pariziană” și opereta compozitorului polonez contemporan Jerzy Swietokhowski „Vaporul „Rusalka”. La scurt răstimp

după opereta poloneză va da spectacole în capitala sovietică teatrul de operetă din Budapesta. Repertoriul turneului artiștilor maghiari va cuprinde „Silvia de Kalman”, „Invitație la dans” de G. Ranky și „Bilciul miresei” de Iakobi.

În curînd spectatorii sovietici vor mai putea viziona spectacolele Ansamblului Armatei Populare din R. D. Germană și ale ansamblului maghiar „Raiko”, vor asculta orchestra românească de muzică ușoară „Electrecord” ș.a.

Jean Paul Sartre

la Moscova

TOTUL E ÎN PLINĂ

ÎNFLORIRE,

ÎN PLINĂ

SCHIMBARE

ȘI MIȘCARE...

Jean Paul Sartre se află la Moscova cu prilejul Congresului mondial pentru dezarmare generală și pace. Reproducem din „Sovetskaia kultura” interviul acordat de cunoscutul scriitor francez acestei publicații.

— Revăd Uniunea Sovietică după șapte ani. În acest răstimp s-au petrecut multe schimbări în lume, în țara dumneavoastră și, firește, m-am schimbat și eu. Cele văzute în călătoriile anterioare îmi permit să fac comparații, să trag concluzii. De astă dată am venit să mă familiarizez cu cultura țării dv, să dezvolt contactele cu oamenii de cultură sovietici. În afară de Moscova și Leningrad am vizitat Kievul și orașul Rostov din regiunea Iaroslavl. Ceea ce am văzut îmi îngăduie să vorbesc despre o reală înflorire a culturii în Uniunea Sovietică.

Jean Paul Sartre a constatat cu plăcută surprindere marele interes manifestat de publicul sovietic pentru literatură și mai ales pentru poezie. La o întîlnire cu cititorii, consacrată creației poetului Andrei Voznesenski, scriitorul francez a putut urmări discuțiile purtate de studenți, profesori, muncitori, în jurul problemelor creației poetice. Cu toții și-au exprimat dorința de a citi poezie serioasă care să îndemne la reflecție.

— Această întîlnire, afirmă Sartre, m-a convins în cea mai deplină măsură despre nivelul estetic al oamenilor sovietici. Nu-mi pot imagina o discuție literară cu un caracter atât de larg în Franța, unde poezia interesează doar un cerc restrîns de specialiști.

Vorbînd despre filmele văzute în Uniunea Sovietică, Sartre remarcă „Copilăria lui Ivan” de A. Tarkovski și „Baia”, ecranizarea lui Serghei Lutkevici după piesa lui Maiakovski. Le numește „filme de cea mai înaltă clasă” și-și exprimă dorința de a le vedea proiectate și pe ecranele franceze.

De cînd a sosit în U.R.S.S. Sartre a asistat și la cîteva spectacole de teatru. O impresie deosebită i-a făcut-o spectacolul „Lizzie Mac-Kay”. Scriitorul a participat la prezentarea celui de al 400-lea spectacol cu această piesă a sa, la teatrul „Mossoviet”.

— M-a încîntat mai ales jocul plin de talent al actriței Liubov Orlova — declară Sartre. După spectacol i-am spus actriței că sînt entuziasmat de jocul ei. Și n-a fost un simplu compliment. Liubov Orlova este realmente cea mai bună interpretă a rolului lui Lizzie Mac-Kay.

În momentul de față, în Uniunea Sovietică totul este în plină înflorire, în plină schimbare și mișcare — a declarat în continuare scriitorul. Mi-am propus ca la Congresul mondial pentru dezarmare de la Moscova să ridic problema eliberării culturii de spectrul războiului. Acest Congres este important și nou prin conținutul său și aștept mult de la desfășurarea lucrărilor sale. După părerea mea, scopul lui este de a găsi noi căi și forme de luptă pentru pace, renunțînd la unele metode vechi în care predomina retoricismul. În fața oamenilor de cultură stau acum sarcini mari. În zilele noastre cultura este măcinată de morbul „războiului rece”. Nu se poate merge așa mai departe!

FRONTUL UNEI BĂTĂLII PAȘNICE

Să ne închipuim că am fi posesorii unei lupe „fermecate” care ne-ar îngădui ca, privind harta Uniunii Sovietice, să putem vedea ce se întâmplă acum pe uriașele ei ogoare. Am vedea, astfel, că în sudul țării se strânge noua recoltă, în timp ce în regiunile nordice secara și grâul abia dau în spic iar porumbul începe să-și înalțe lujerul. Desigur, însă, că împărțirea despre care aminteam are un caracter temporar. În fiecare zi frontul recoltării înaintază tot mai mult spre nord.

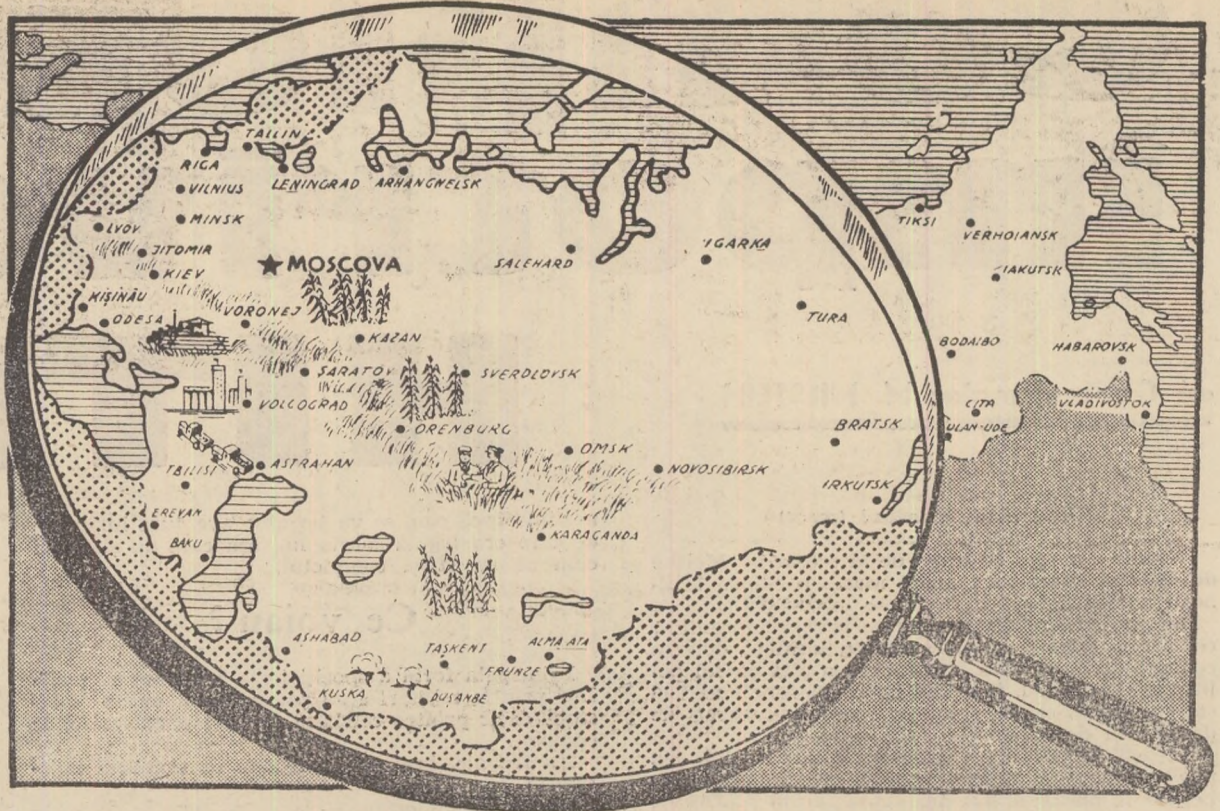
În sudul țării au și fost recoltate primele sute de mii de hectare de cereale. În stepa secetoasă din jurul Caspiceii grâul de toamnă din soiul superior „bezostal 1” (selecționat de savantul Lukianenko) dă mai bine de 40 de chintale la hectar. Cifra remarcabilă! În nordul Caucazului, în Povoljia de jos și în republicile din Asia Centrală se obțin cantități de 25—35 chintale de grâu de toamnă și orz la hectar.

Trebuie să semnalăm că anul acesta, într-o serie de regiuni, după recoltare se fac noi semănături. Așa încât de pe aceeași suprafață se vor realiza două recolte.

Dacă am trage o linie imaginară prin Jitomir, Cernigov, Voronej, Saratov și Orenburg am constata că grâul de toamnă și secara din regiunile aflate la sud de această linie sînt în stadiul de coacere în lapte-țeară iar la nordul ei încă mai înfloresc. În general, așa cum arată presa sovietică, situația culturilor din aceste regiuni este bună.

În regiunile pămînturilor deselente grâul de primăvară abia se înalță iar porumbului i-au dat primele frunze. Porumbul merge bine și în nordul Caucazului, Ucraina și Povoljia de jos, unde a și atins un metru. Floarea soarelui are aici 60—85 de centimetri iar în Cuban — 1,20 m.

În sudul Ucrainei și în Caucazul de nord mazărea se coace iar pe alocuri a și început recoltarea ei. În zona centrală de cernoziom și în sudul Uralului

ea e în floare, iar în celelalte regiuni abia înmu-gurește.

În regiunile din zona centrală și în nord se desfășoară lucrări intense pentru îngrijirea semănăturilor. Tehnica nouă îngăduie colhozurilor și sovhozurilor să renunțe aproape în întregime la munca manuală, ceea ce va duce desigur la realizarea unor recolte bune și la scăderea prețului de cost.

În multe regiuni a început stringerea nutrețurilor. Au fost cosite primele milioane de hectare de fân; în sud a și început însilozarea.

O recoltă bogată promit de asemenea anul acesta livezile și viile.

O comparație între suprafețele însămînțate anul acesta și anul trecut ne arată că ogoarele cu grâu

de primăvară au sporit cu peste 3,5 milioane hectare, cele de porumb cu 11 milioane hectare, cele de sfeclă de zahăr cu peste 1,5 milioane, iar cele de leguminoase au crescut de două ori.

Deși primăvara a întârziat anul acesta, a arătat Piotr Akimovici Zabaznii, director în Ministerul Agriculturii U.R.S.S., într-un interviu acordat săptămînalului „Nedelea” din care am extras datele de mai sus, condițiile meteorologice au fost totuși favorabile. Căldura și ploile au îngăduit o dezvoltare rapidă a culturilor agricole.

Toate acestea fac să se poată spune că pe ogoarele Uniunii Sovietice se coace acum o recoltă bogată!

● Schiță pentru un portret al turistului ● Cuvîntul nemuritor al arhitecturii ● Blocada și porumbeii lui 1962

Orașul cu 360 de poduri

Noapte albă pe cheiul Nevei

Nu e nevoie de prea multă perspicacitate ca să-l identifici. Pășește agale pe Nevski Prospekt, se uită intens în dreapta și în stînga, dă capul pe spate copleșit de admirație și examinează cite zece minute în șir clădirile de vis-à-vis. Fiecare vitrină e un popas (mult prelungit dacă persoana e de genul feminin) și fiecare ușă deschisă — spre o parfumerie sau un magazin de brînzeturi — e o invitație. Intră chiar cînd nu intenționează să cumpere ceva. După trecători (sau trecătoare!) întoarce o privire cercetătoare, de un interes pur... etnografic. Bea „gazirovannaia voda” cînd îi e și cînd nu-i e sete, pentru plăcerea de a manevra automatul. De gît poartă ațîrnat aparatul de fotografiat, cămașa îi e cam boțită și are prostul obicei de a vorbi prin gesturi. L-ați ghicit: e turistul. Încă un semn particular: vrea să vadă totul, să audă totul și — mai ales — să rețină totul. Treizeci de asemenea exemplare sîntem și noi, călători care nu cu cortul în spinare, ci urcați pe spinarea modernului autocar — trăim fericita dar și chinutoarea strădanie de a cunoaște Leningradul în doar patru zile și jumătate. Brusc toate diferențele temperamentale, de vîrstă, de profesie, s-au șters. Am scos toți bloc-notesurile și stilourile și facem meritorii eforturi stenografice. Am devenit niște școlari disciplinați care gravităm toți în jurul profesorului. În mașină, banchețele din apropierea ghidului sînt obiect de dispută și orice hîriitură a microfonului ne irită, vrem să auzim tot ce ni se spune, vrem să notăm totul. Mă uit cu invidie grozavă la tovarășul din fața mea (e venit tocmai din Gheorghieni) care are o caligrafie impecabilă și o capacitate de a transcrie totul. Oțtează din cînd în cînd: știu de ce. Ar fi vrut ca și copiii lui să vadă tot ce vede el. Numai că ei sînt abia elevi în clasele elementare! Cele două ingineri din Galați și-au divizat munca: una scrie, cealaltă fotografiază. Dar cum poți să cuprinzi în ochi atîtea minunății cite îți oferă Leningradul și cum să mai ai răgazul să le și notezi? Cumplită dilemă!

Am ajuns, pe cale proprie, la des-

coperirea unui vechi adevăr psihologic: oricît de general-valabil e tipul turistului, el capătă particularități precise în funcție de orașul vizitat. Aici, la Leningrad, toți devenim pasionați de arhitectură. Avem toate justificările. Rareori și-a demonstrat arhitectura virtuțile artistice ca în acest poetic oraș, rareori arhitectii și-au putut desfășura cu o asemenea amploare talentele și rareori se păstrează de-a lungul secolelor un asemenea cult celor care au creat un oraș. Ghidul știe pe de rost numele autorului fiecărei clădiri: mai arătoase și la capătul primei ore de plimbare prin Leningrad distingem și noi stilul lui Rastrelli de cel al lui Rossi, preferăm unii verdele pastelat cu care își colora primul clădirile, iar alții oțtează pentru galbenul pal al fațadelor lui Rossi. Și tuturor ne plac coloanele albe, svelte și puternice, care susțin cele mai multe din clădirile centrului. Suferim în tăcere — condamnînd farsele pe care ni le joacă memoria — că nu știm întotdeauna să deosebim coloanele dorice de cele ionice și corintice și ne consolem privind statuile. Nu e sîrac în parcuri acest superb oraș înălțat pe 102 insule și traversat de 360 de poduri romantice (De pe care pod s-a aruncat oare Liza din „Dama de pică”? Și unde s-au filmat întîlnirile din „Nopti albe”? Ah, siciiitori mai sînt turiștii! Vor să știe totul!) Și totuși, ai senzația că în centrul orașului sînt mai multe statui și coloane albe decît copaci! Da, Leningradul e un oraș al arhitecților și al sculptorilor. Plecăciune plină de respect în fața lor. Și nu numai în fața celor de pe vremea lui Petru cel Mare și a Ecaterinei, care au creat istoricele clădiri ale orașului, ci și a constructorilor săi de astăzi. Cu cît te depărtezi de centru — această adevărată capodoperă arhitectonică în vîrstă de 250 de ani — orașul întinerește. Pe aici, vîrsta i se măsoară în luni și cel mult în ani. Deceniul e o etate venerabilă. Noile cartiere își etalează policromia veselă a blocurilor, a nesfîrșitelor șiruri de blocuri, construite temeinic pentru confortul oa-

menilor. Nu-ți poți reține o reflecție: monumentală biserică Isakievski, cu cele 112 coloane din granit roșu cîntărind fiecare zeci și zeci de tone, a fost construită în 40 de ani de citeva sute de mii de oameni. Anul trecut le-au trebuit doar două săptămîni constructorilor sovietici pentru a înălța un bloc experimental cu 7 etaje. În marea biserică țaristă încăpeau 13.000 credincioși de os nobil, veniți să se închine la dumnezeu, în zilele de slujbă, pentru prosperitatea țarilor și huzurul propriu. În blocurile noi ale Leningradului, trăiesc — avînd la îndemînă tot ce poate oferi tehnica și civilizația modernă — constructorii comunismului. Talentul și uriașa forță creatoare a poporului rus sînt evidente și într-un caz și în celălalt. Numai că li s-a dat de fiecare dată, o altă direcție de afirmare și o altă finalitate.

În prezența istoriei

Oricine scrie despre Leningrad, nu-și mai poate stăpîni la un moment dat condeiul și devine liric. Orașul acesta cu Neva lui mătăsoasă și calmă, cu micile canale venețiene care-și oferă neașteptatele locuri de visare, cu podurile largi care se deschid maiestuos și uluitoare de docile sub cerul luminos al nopților albe are atîta farmec și poezie încît te simți copleșit. Dar poate mai emoționantă și mai răscolitoare este la Leningrad întîlnirea cu istoria. Te pornești în cea mai banală plimbare turistică, aruncîndu-ți privirea prin vitrine după coliere sau aparate de radio, cînd deodată ți se taie literalmente răsufletul: în fața a apărut celebrul arc de triumf ce duce spre Piața Palatului de iarnă, pe care l-ai văzut asaltat de ostașii Revoluției în atîtea picturi și în atîtea filme. Treci Neva și iată că, în liniștea serii, îți apare, modest în mărțea lui istorică, crucișătorul „Aurora” cu turelele sale celebre acoperite de pașnice huse. Și notezi un nou amănunt:

Sanda Faur-Dima

(continuare în pag. 10-a)

Complotul împotriva lui HITLER

de General maior M. MILȘTEIN

(Urmare din numărul trecut)

Numele cercului se trage de la moșia lui Moltke din Silezia superioară, unde membrii săi se întâlneau adeseori.

Din „cercul Kreisau“ făceau parte reprezentanți ai celor mai diferite grupări sociale, uniți în dorința comună de a schimba pe o cale sau alta cursul politic al Germaniei, începând cu înalți funcționari și slujitori ai bisericii, până la social-democrați de dreapta și de stînga.

Această structură contradictorie a cercului și-a pus amprenta și pe documentele programatice elaborate de membrii săi. Așa cum arată A. Dulles, „In cadrul acestui cerc existau divergențe și în problema: cui trebuie să se ceară ajutor — Răsăritului sau Occidentului? Moltke însuși întreținea relații numai cu guvernele occidentale, dar alți cițiva membri activi ai cercului se aflau sub influența puternică a Rusiei“.

Cine erau acești „alții“, puțini la număr? În primul rînd o seamă de funcționari ai ministerului de Externe care se raliaseră așa numitei aripi de stînga a complotului, ca Adam Trütz Soltz, contele von der Schulenburg, fostul ambasador în Uniunea Sovietică, social-democratul Reichwein. Pe vremea cînd Kluge comanda grupul de armate „Centru“ de pe frontul de răsărit, Schulenburg i-a cerut să-l treacă peste linia frontului. El socotea că va izbuti să-i pună la curent pe conducătorii sovietici cu planurile de răsturnare a lui Hitler. Dar Kluge n-a acceptat propunerea și planul lui Schulenburg a căzut.

Himmler împotriva lui... Hitler

O mențiune specială merită cercul „Mittwochsgesellschaft“ — alcătuit dintr-un grup închis de aristocrați. Conform tradiției, numărul membrilor săi nu trecea de 16.

Acest grup, poate numai cu excepția lui Beck, era partea cea mai reacționară a opoziției. Membrii lui au încercat pe toate căile să împiedice stabilirea de legături cu elementele de stînga și s-au pronunțat pentru menținerea regimului hitlerist, fără persoana compromisă a lui Hitler, și mai ales pentru menținerea Gestapoului ca o forță capabilă să împiedice o explozie revoluționară în țară. Această fracțiune a recurs la una din cele mai respingătoare și josnice acțiuni.

Ziua de 26 august 1943 poate fi socotită ca o zi neagră pentru opoziție. În acea zi, unul din membrii cercului „Mittwochsgesellschaft“, fostul ministru de finanțe al Prusiei, anume Politz, s-a întîlnit în clădirea ministerului de Interne cu Himmler. E greu de spus ce au discutat între ei: întîlnirea s-a petrecut fără martori iar informațiile cu privire la ea provin din partea unor terțe persoane, în special prin intermediul lui Dulles, în miinile căruia a căzut mai tîrziu actul de acuzare în afacerea Politz.

Allan Dulles arată că discuția s-a purtat cam în felul următor: Războiul nu mai poate fi cîștigat de Germania și înainte de a fi prea tîrziu trebuie începute tratative separate cu puterile occidentale, cu ai căror reprezentanți se și poartă discuții preliminare în Elveția. Dar englezii și americanii nu vād în Hitler un partener demn de încredere „și ar dori să aibă de-a face cu un grup restrîns de oameni inteligenți și de încredere, ca Himmler“ cu care ar fi gata să stabilească contacte directe.

Ce-i de făcut însă cu Hitler? „Eventual i s-ar putea oferi Führerului vreun post onorabil, după retragerea lui din viața publică, dîndu-i-se posibilitatea să se ocupe, de pildă, de muzică ori de alte domenii ale artei care l-ar interesa“.

Nimic de zis! Halal „antinaziști“, care vroiau să-l înlocuiască pe Hitler „cu un intelectual“ ca Heinrich Himmler!

În septembrie 1943, avocatul Langeben care a pus la cale întrevoderea dintre Politz și Himmler a plecat în Elveția unde i-a informat pe reprezentanții lui Dulles despre posibilitatea unei participări a lui Himmler la complot. Știrea a fost transmisă imediat la Washington și Londra, dar a fost interceptată și descifrată de Gestapo. De frica izbucnirii unui scandal, Himmler a tăinuit știrea și a ordonat areștarea lui Langeben și Politz. Ei au fost judecați abia după 20 iulie și separat de ceilalți complotiști. Himmler își luase toate măsurile pentru a face ca urmele să dispară.

Rămîne totuși un fapt incontestabil că începînd de la 26 august 1943 soarta complotului se găsea într-o mare măsură în miinile lui Himmler. El știa de existența opoziției, cunoștea planurile și pe membrii ei și a putut oricînd s-o lichideze cu ușurință. A putut, dar n-a făcut-o. De ce? Se înțelege, nu pentru că era animat de sentimente nobile. Himmler se menținea pur și simplu în expectativă,

neștiind încă cum se va termina aventura hitleristă de care era legată soarta lui, așa cum nu știa nici cum se va sfîrși complotul.

Ce voiau?

Principala forță a opoziției era gruparea militară. Dar printre militari erau poate și mai multe disensiuni decît printre celelalte grupări participante la complot.

Nu trebuie, însă, să se creadă că numărul militarilor care luau parte la complot ar fi fost foarte mare. Conducătorii opoziției s-au străduit să atragă de partea lor în primul rînd pe marii comandanți militari, ca, de pildă, Kluge, Rommel, Mannstein și nu s-au îngrijit de loc de lărgirea cercului opoziției prin antrenarea de ofițeri inferiori. Cît despre soldați, nimeni nu se gîdea măcar la o posibilă participare a lor; ar fi însemnat o răsturnare a principiilor fundamentale ale opoziției care, după șefii ei, nu trebuia să iasă din cadrul unei fronde de palat.

Cea mai strălucită figură a complotiștilor a fost colonelul conte Klaus Schenk von Stauffenberg, șef al statului major al armatelor de rezervă. Stauffenberg era sufletul complotului. Originar din Germania de sud, înalt, elegant, cu fața smeadă și voluntară, cu părul negru ca smoala, era un bărbat de o frumusețe neobișnuită. Fusese grav rănit în Africa și pierduse un ochi, mina stîngă și două degete de la mina dreaptă. Deasupra ochiului care îi lipsea purta un bandaj negru. Prin înfățișarea lui, acest colonel aducea cu Tăunul din romanul lui E. Voinici.

Rolul conducător al lui Stauffenberg a fost recunoscut chiar de Gisevius, unul din cei mai reacționari membri ai opoziției, care se exprimă, de altfel, despre Stauffenberg „fără nici un fel de simpatie. „Pînă la aderarea lui Stauffenberg — scrie Gisevius — reprezentanții cercurilor militare n-au aspirat la rolul de conducători ai complotului... Ofițerii participanți la complot se limitau doar la problemele de organizare tehnică care, în mod firesc, aveau vreo legătură directă cu ei. Stauffenberg a cerut, însă, ca această situație să fie radical schimbată. El și ofițerii care îl urmau au cerut dacă nu totala conducere politică a complotului, măcar o participare la această conducere“.

Această atitudine nu trebuie să ne mire întrucît Stauffenberg se distingea nu numai prin curajul personal ci și prin vederile-i politice care se deosebeau fundamental de acelea ale majorității reacționare a opoziției, în frunte cu Gördelers.

Stauffenberg cerea să se treacă imediat de la vorbe la fapte. Și nu numai atît. Spre deosebire de Gördelers, el socotea că succesul complotului poate fi asigurat numai prin participarea elementelor de stînga și în primul rînd a comuniștilor. Gisevius subliniază că intimii lui Stauffenberg căutau să stabilească o alianță cu elementele de extremă stîngă, cu comuniștii. Stauffenberg considera ca absolut necesară stabilirea de legături nu numai cu Occidentul, ci și cu U.R.S.S.

El nu era izolat. Ci a izbutit să strîngă în jurul „o a doua forță a complotului“ compusă din tineri ofițeri ca, de pildă, aghiotantul lui, locotenentul major Heften, colonelul Kwirnheim, șeful statului major al Direcției generale militare, oameni politici civili ca Trott, Schulenberg, social-democrații de stînga Reichwein, Leber și alții, care voiau nu numai înlăturarea lui Hitler ci distrugerea nazismului,

În lucrarea sa „Contribuții la istoria contemporană“, Walter Ulbricht observă pe bună dreptate: „Între Gördelers pe de o parte și o seamă din militarii participanți la complot, ca, de pildă, generalul-colonel von Hammerstein, generalul Beck și colonelul Stauffenberg pe de altă parte, existau divergențe serioase. Acești ofițeri erau gata să colaboreze cu comuniștii și să stabilească legături cu Uniunea Sovietică“.

În iulie 1944, trecînd peste directivele lui Gördelers, Stauffenberg a intrat în legătură, prin intermediul lui Leber și Reichwein, cu membrii conducerei

Să fi uitat?

Afiș de Teslovici

operative centrale a Partidului Comunist ilegal din Germania, Saefkow, Iakob și Neubauer. Ei s-au înțeleș să se întîlnească a doua oară la 4 iulie. La această întîlnire urma să ia parte Stauffenberg personal. Dar între timp Gestapo-ul i-a arestat pe Reichwein, Leber, Iakob și Saefkow. Există toate motivele să se creadă că aceștia au fost doți pe mina Gestapoului de grupul lui Gördelers, care socotea că orice contact cu comuniștii înseamnă o primejdie pentru planurile lor reacționare.

Divergențele dintre partizanii lui Stauffenberg și majoritatea reacționară a opoziției, condusă de Gördelers, n-aveau un caracter temporar și tactic. Ele priveau probleme politice de bază ca viitorul regim al Germaniei, căile de dezvoltare ulterioară a acesteia, rolul și locul diverselor grupe și clase sociale și ale reprezentanților lor în viitorul guvern. De aceea, în sinul opoziției se dădea o luptă acerbă între cele două principale forțe ale ei.

Ce voiau Gördelers și adepții lui? Problema principală, vitală, a Germaniei era problema păcii și a războiului. Cum înțelegeau să rezolve această problemă conducătorii opoziției?

Să dăm cuvîntul lui Allan Dulles.

Iată ce comunica el în aprilie 1944 la Washington, pe baza informațiilor primite de la Gördelers: „Principalul mobil al acțiunii lor este dorința fierbinte de a preveni un control ideologic și concret al Europei centrale de către Rusia... Gruparea subliniază cu toată fermitatea că pericolul unei asemenea desfășurări a evenimentelor nu trebuie subapreciat, mai ales dacă se ține seama de proletarizarea a milioane de oameni din Europa centrală“. De aceea, scria Dulles în continuare, planul lui Gördelers pornește de la ideea că armatele hitleriste vor trebui să capituleze numai în fața Occidentului; generalii germani vor deschide frontul îngăduind înaintarea nestînjinită a trupelor americane și engleze și vor continua în același timp lupta pe frontul de răsărit, unde vor fi transferate cele mai bune divizii din apus.

(Ve urma)

Problemele timpului liber

● Patru componente inegale ● Experiințe și inițiative ● O prejudecată care va dispărea ● Mereu în frunte
brigăzile comuniste de muncă

Se știe că Uniunea Sovietică va deveni țara cu ziua de lucru cea mai scurtă și totodată cea mai productivă și cea mai bine retribuită din lume.

O consecință imediată a acestei mărețe înfăptuiri va fi creșterea considerabilă a timpului liber al oamenilor muncii. Se vor adevăra astfel spusese lui Marx, care arăta că în comunism criteriul bogăției va fi nu timpul de muncă, ci timpul liber.

Dar chiar de pe acum încă oamenii sovietici s-au deprins să acorde o înaltă prețuire timpului lor liber. Problema folosirii cât mai raționale și cât mai profitabile a timpului liber este studiată de oamenii de știință și preocupă cercuri largi ale opiniei publice. Ziarele publică multe articole în care savanți cunoscuți recomandă rețete de „odihnă activă” — formulă care traduce necesitatea imbinării armonioase a noțiunii de odihnă cu aceea a unor activități recreative cuprinzând plimbări, excursii, exerciții fizice, munci de artist amator și alte îndeletniciri care exclud confundarea odihnei cu lenevia.

Dar timpul liber nu poate fi consacrat numai odihnei — fie ea oricât de „activă”. De fapt se constată că timpul liber al unui salariat se împarte în patru părți inegale:

- 1) Timpul necesar transportării la locul de muncă și înapoierii acasă.
- 2) Timpul necesar trebuirilor gospodărești și personale (cumpărături, pregătirea meselor, îngrijirea copiilor și diferite munci casnice).
- 3) Timpul pentru masă și somn.
- 4) Timpul liber.

Pentru ca partea rămasă timpului liber propriu zis să fie cât mai mare este necesar ca celelalte trei părți să poată fi micșorate cât mai mult. După calculele făcute de statisticieni, 12—15 la sută din timpul liber se consumă în legătură cu munca în producție (transport etc.), 40—50 la sută pentru necesități fiziologice (somn, masă), 23—25 la sută pentru trebuirile casnice și cele personale, astfel încât partea cu adevărat liberă a timpului ce ne rămâne reprezintă cam 15—20 la sută.

Referindu-se la aceste date, economistul G. Prudenski, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., arată că procentajul timpului cheltuit pentru transport și treburi casnice este destul de mare dar poate fi redus.

Pentru evitarea aglomerării excesive — și deci a pierderii de vreme — în autobuze, troleibuze etc. în orele de vîrf, cînd întreaga masă a salariaților trebuie transportată la uzină sau acasă, el dă ca exemplu soluția adoptată de Combinatul metalurgic din Kuznefk, unde nu toate cele trei

schimburi (9 dimineața, ora 17 și 1 noaptea) încep odată lucrul, ci eșalonat, în trei reprize: primul schimb, de pildă, la orele 8,9 și 10 dimineața. Această eșalonare duce la descongestionarea transportului public și, implicit, scutește pe oamenii muncii de așteptări în stații și pierderi de timp inutile.

Cea mai mare problemă o constituie însă cheltuirea exagerată de timp cu treburile gospodărești. În această privință, femeile sînt acelea care

cere a nevoilor materiale și de trai ale familiei.

E drept că deprinderea seculară cu masa pregătită acasă este o prejudecată ce nu poate fi ușor dezrădăcinată. Încă, pe la sfîrșitul secolului trecut, un cunoscut specialist rus în igienă și artă culinară, D. V. Kaușin (autorul „Enciclopediei hranei”), ironiza, pe drept cuvînt, această deprindere: „Dacă avem nevoie de o rochie, — scria el — nu cumpărăm o pășune, nu creștem oi, nu le tundem,

presus de orice, scutirea de o muncă împovărătoare? În plus, gospodina e scutită și de „a face piața”, adică de pierderea altor 2—3 ore pe zi. Nu este, de aceea, de mirare că în U.R.S.S. rețeaua alimentației publice cîștigă mereu teren, îndemnată gospodăria privată să-și restrîngă din ce în ce mai mult rosturile.

În același timp, pentru simplificarea operației de cumpărare a obiectelor de larg consum (inclusiv alimentele), în comerțul cu amă-

Moscova — Bulevardul Marx

plătesc tribut greu. După datele statisticienilor, aproape 45 la sută din timpul afectat îndeletnicirilor casnice ale femeii se consumă la cumpărături și pregătirea meselor iar 15 la sută pentru îngrijirea copiilor.

În grija pe care o manifestă pentru înlăturarea completă a acestor rămășițe ale trecutului, Programul P.C.U.S. subliniază că trebuie asigurate condițiile necesare pentru reducerea și ușurarea muncii femeii în gospodăria casnică, creîndu-se, în același timp, posibilități pentru înlocuirea acestei munci prin forme obștești de satisfac-

tu șesem stofta, nu o vopsim și nici nu o coasem, ci ne adresăm croitorului sau o luăm de-a gata. De ce oare, cînd e vorba de hrană fiecare vrea să fie propriul său fabricant și nu o cumpără gata făcută?”

Dar și această prejudecată începe să dispară. Într-adevăr, un prînz pregătit de cantină și bucatăria de bloc în condiții superioare de igienă și după normele științifice ale unei alimentații raționale nu este oare de preferat celui de multe ori improvizat în condiții empirice? Dar unde mai punem costul mult mai redus și, mai

nuntul se introduc forme de desfășurare din cele mai moderne, ca: autoservirea, livrarea la domiciliu, livrarea după comandă telefonică etc., economisindu-se astfel timpul prețios al cumpărătorilor.

Capitolul îngrijirii copiilor — rezolvat în cea mai mare parte de stat prin crearea atîtor așezăminte speciale, începînd cu creșele și sfîrșind cu noile școli-internate — mai poate fi completat, tot în scopul ușurării muncii părinților, cu noi realizări sugerate de evoluția relațiilor sociale și îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai. Un exemplu ilustrînd o asemenea nouă realizare din Uniunea Sovietică ni-l oferă „odăia copilului”, organizată pe baze obștești în multe blocuri de locuințe. Aici copiii pot fi lăsați fără nici o grijă ore întregi, cît părinții sînt reținuți cu diferite treburi.

Dar să nu pierdem din vedere nici folosirea cât mai rațională a timpului liber propriu zis. Studiînd această problemă, economistul Prudenski, la care ne-am referit, arată că modul cum își organizează timpul liber membrii brigăzilor de muncă comunistă poate fi dat ca pildă în această privință. În întreprinderile din Novosibirsk, membrii acestor brigăzi acordă învățămîntului și studiilor de trei ori mai mult din timpul lor liber decît ceilalți muncitori. De asemenea, ei rezervă activităților obștești de 1,5 ori mai mult timp decît ceilalți.

Acești adevărați „exploratori ai viitorului” știu să prețuiască așa cum se cuvine nu numai fiecare minut al timpului de lucru ci și fiecare minut al timpului lor liber. Timpul liber — această mare bogăție de care dispunem — ne poate da maximum de satisfacții, dacă știm să completăm înlesnirile pe care ni le oferă societatea socialistă, cu propria noastră grijă de a nu-l lăsa să se pierdă. Din atitudinea pe care o manifestă în această privință oamenii sovietici, se poate vedea că și timpul liber lucrează în favoarea comunismului.

Un erou al zilelor noastre

Dmitri Gusev din „Nouă zile dintr-un an”

Mă aflam printre sutele de spectatori-delegați și invitați ai Festivalului cinematografic internațional de la Karlovy-Vary — care umpleau pînă la refuz sala de vizionare, în seara cînd a avut loc prezentarea oficială a filmului sovietic „Nouă zile dintr-un an”.

Am fost profund emoționată de acest film cu subiect nou, interesant, semnificativ, creat de regizorul Mihail Romm, film care a cucerit pe bună dreptate cea mai înaltă apreciere a juriului Festivalului: Marele Premiu.

Acțiunea filmului ne introduce într-un mediu de savanți atomiști care, neprecupețind nici un efort, înfruntînd chiar primejdia morții, se străduiesc să găsească noi soluții pentru a stăpîni imensa forță a atomului în folosul omenirii.

Desigur, specialiștii ar putea releva multe laturi interesante, originale ale acestei creații cinematografice. S-ar putea vorbi bunăoară despre maniera novatoare a lui Mihail Romm de a prezenta drama tînarului savant Gusev ca pe o impresionantă dramă de idei. Spectatorii pătrund în miezul preocupărilor oamenilor de știință, simțînd fiorul pasiunii creatoare a celor ce se dedică dezlegării tainelor naturii.

După cum s-ar putea vorbi despre ingenioasa construcție a subiectului — despre aparenta fortuitate a celor nouă zile în care se desfășoară întâmplările și logica lor interioară atît de strînsă; despre ritmul neobișnuit al filmului sau despre talentul și îndrăzneala tînarului operator Gherman Lavrov.

Ca actriță, am fost impresionată în mod deosebit de jocul actorilor. Interpretarea celor trei eroi principali ai filmului este desăvîrșită. Cu mijloace simple și naturale actorii Alexei Batalov, Innokenti Smoktunovski și Ta-

tiana Lavrova reușesc să se confunde cu personajele, cu cerînd atenția și emoția spectatorilor.

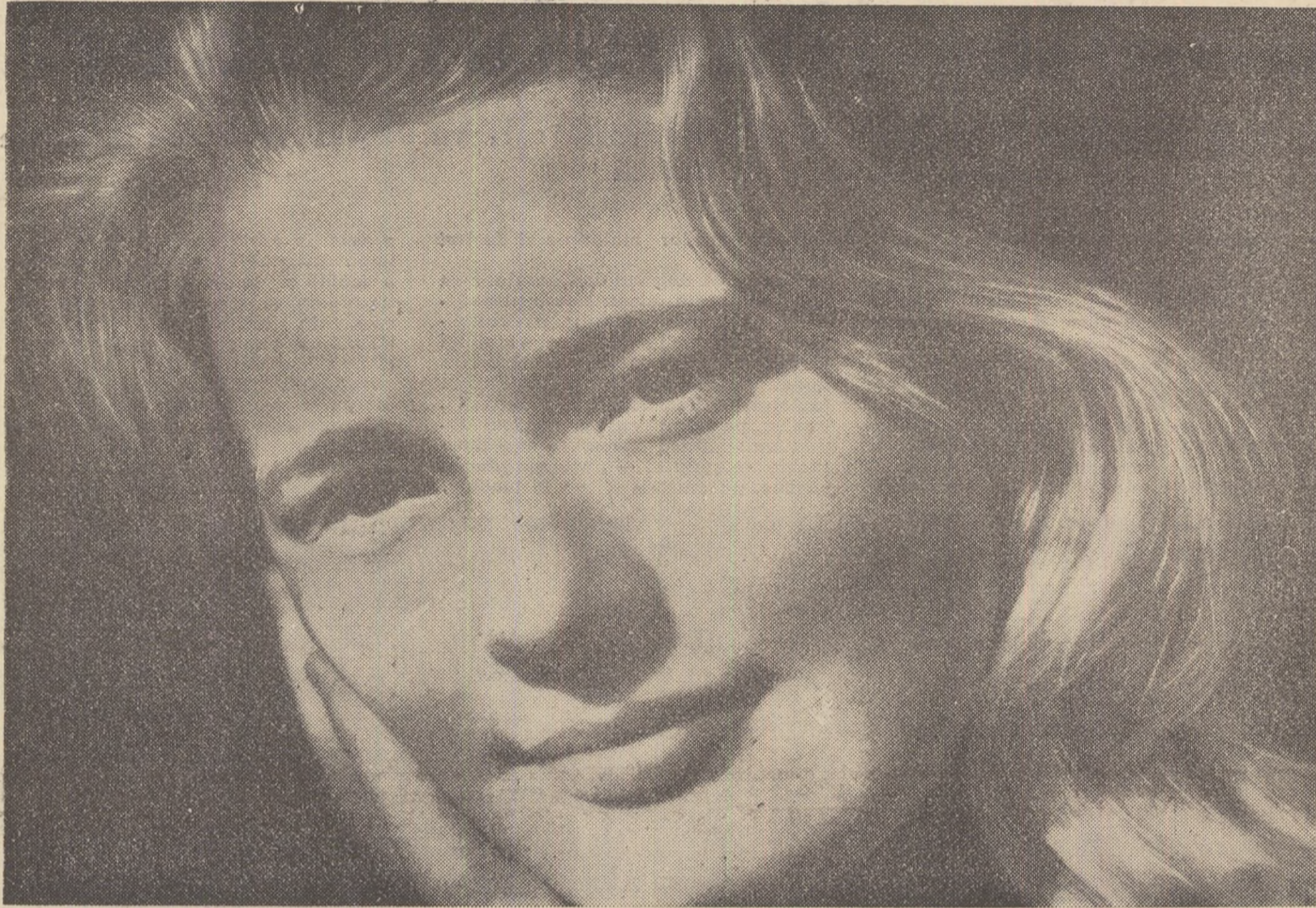
În rolul savantului atomist Dmitri Gusev, Batalov dezvăluie minunatul caracter al unui om sovietic contemporan. Jocul interiorizat, inteligent, ajută spectatorului să înțeleagă mai bine comportarea eroului, abnegația, curajul, dragostea lui de viață și mai ales dragostea lui față de oameni. Acest nobil sentiment îl însuflețește în continuarea cercetărilor, deși e conștient că ele îl pot costa viața. Impresionante, de o autentică forță dramatică, sînt scenele de după îmbolnăvirea lui Gusev de leucemie. Aparent, în înfățișarea tînarului savant nu s-a petrecut nici o schimbare. Ca și înainte, Gusev muncește, gîndește, se îmbracă îngrijit, discută cu însuflețire, glumește. Dar în clipele cînd operatorul îi aduce chipul în prim plan, poți citi umbra de tristețe ce-i stăruie în priviri, îi poți distinge cînta amară ce-i întunecă zîmbetul. Tînarul savant își trăiește poate ultimele zile de viață, dar e puternic prin tăria lui morală, prin grija cu care-și ascunde față de cei din jur slăbiciunea, suferința, durerea.

Am avut ocazia să-i cunosc personal pe cei trei actori: Tatiana Lavrova este o fire sensibilă și emotivă — o actriță care-și iubește meseria cu pasiune. Innokenti (prietenii îi spun Keșka!) este o inepuizabilă sursă de vioieșie, tinerețe și optimism iar Batalov — pare cel mai apropiat, în viață, de rolul său din film, fiind mai tăcut, mai rezervat.

Am îndrăgît noul film al lui Mihail Romm „Nouă zile dintr-un an” pentru continuitatea, pentru umanismul lui vibrant. L-am îndrăgît și pentru că dincolo de intrigă te face să reflectezi asupra măreției epocii noastre, asupra problemelor ei atît de complexe.

Sanda Toma

Mihail Vătureanu

De

Nu-i simplu să-ți organizezi bine viața...

Plec într-o călătorie neobișnuită, lungă și teribil de interesantă: plec într-o viață nouă. Dar părinții plâng.

Nu încerc să-i liniștesc. Celor ce rămân le este întotdeauna mai greu, ei nu realizează decât despărțirea; pe când cel care pleacă este tot în așteptarea noului, a celor ce vor veni... Trenul se desprinde de peron încet, înspăimântător de simplu, de obișnuit. Așa pornește zilnic, la orele 22.00, spre Barnaul. Dar cite lucruri neobișnuite survin în destinele oamenilor chiar din clipa asta!

Zimbete triste, priviri umezite, mâini întinse. Curînd nu se mai văd decât mâinile, mâinile. Stai! Îmi vine să-i strig trenului. Așteaptă. Nu se poate să pleci chiar așa!

Dar roțile cîntă grăbit și monoton; prin fața noastră aleargă periferiile Moscovei iar vecinii de compartiment mă privesc cu un zîmbet plin de înțelegere.

Am plecat!

Vecinii mei sînt oameni foarte simpatici și de treabă. Femeia cu fața grasă, plină de bună-tate, e siberiană, inginer-metalurgist și se înapoiază acasă din concediul petrecut pe malul Mării Negre. Îmi vorbește mult despre Siberia, glumește mereu și rîde cu poftă. Lîngă ea stă o femeie foarte fină și gingașă, blajină, tăcută, cu părul ușor încăruntit. E profesoară de istorie. Cel de al treilea vecin este și el foarte plăcut pentru simplul motiv că lipsește mereu: și-a găsit niște prieteni în compartimentul alăturat.

Îmi pare că niciodată n-am gîndit, atît de mult ca acum. Gîndurile mi se îngrămădesc în cap și se înlocuiesc unul pe altul așa cum se perindă peisajele dincolo de fereastră: „Îți amintești cum visai să pleci departe — departe? Unii îți spuneau sceptic: — Mai vorbim noi peste un an. Dar a trecut un an, au trecut doi, și nimic nu s-a schimbat. Tot așa visai că ai să pleci în acest imprecis „departe“.

De dimineață plouă mărunț. E frig și umezeală. Și necunoscutul nu mi se mai pare la fel de atrăgător. Sînt prost dispusă. Am înțeles deodată cît de departe și pentru ce lungă vreme plec. Mi se pare că-mi scapă esențialul, că nu găsesc veriga principală care să-mi lege gîndurile într-un lanț trainic și logic.

De ce plec totuși? Din curiozitate. Vreau să știu cum trăiesc acolo oamenii, ce fel de oameni sînt, să văd întinderile nesfîrșite ale Altaiului.

Numai pentru atît? E prea puțin. Nu, nu plec numai de asta.

Plec pentru că vreau să fiu independentă. Să înving greutățile. Vreau să cunosc viața. Plec fiindcă știu că sînt foarte necesară acolo, copiii mă așteaptă, și-i mare lucru să știu că oamenii au nevoie de tine.

Vecinele lui observă proasta dispoziție și încep să laude Siberia, să mă convingă că raionul Ust-Kalmanski e extraordinar. Deși s-ar putea să fi auzit de el pentru prima dată acum, de la mine.

Azi e o zi însorită. Soarele m-a trezit dis-de-dimineață mîngîindu-mă cu raze calde și strecurîndu-mi în inimă bucuria. O să fie bine. Numai să rezolv cumva cu bagajele. Cumplită problemă. Ei, dacă aș avea cinci mâini... Dar n-am decât două și sînt grozav de neliniștită.

Le invidiez pe eroinele de film: au întotdeauna numai două valioare. Oare nu tot mamele le fac și lor bagajul?

Nu mă pot plînge de noroc. Oamenii necunoscuți îmi iau bagajele și mă ajută să găsesc un hamal.

Sînt la Barnaul.

Ce se strigă în gară

Cobor scara vagonului și rămîn uimită. Cîți specialiști au venit în tînutul Altai!

Înghesuială, zgomot.

— Un fizician! Un fizician! Am nevoie de un fizician!

Rid și privesc în jur. Dar nimeni nu se miră.

— Un istoric! Un istoric!

— Un german! Un german! Nu predați germana?

Întrebarea mi-e adresată mie.

— Nu, literatura.

— Literatura?

— Da!

Mă chestionează un director tînăr, abia numit la o școală nou înființată într-un raion depărtat de munte.

— Ce bine! Veniți neapărat la noi. Avem o natură minunată. Munți. Plecăm chiar azi. Munți? Mă atrag.

Plecăm chiar azi? Dar sînt așteptată la Cearișsk. Mi-am trimis și cărțile acolo. Nu, plec la Cearișsk.

În urma mea larma continuă: „Un istoric! Un istoric!“ „Un englez! Am nevoie de un englez!“

„Pur și simplu nu-mi vine să cred că am făcut și partea asta de drum. Bagajele îmi ajunseseră de nesuferit. La un moment dat mi-a trecut chiar prin minte să le zvîrl în apă. Rucsacul îmi sfîșia umerii.

Stăteam la debarcader cu un aer foarte nenorocit. Îmi pierdusem capul. Ce să fac?

— Ne dați voie să vă ajutăm? aud deodată în spatele meu.

Doi salvatori îmi cară lucrurile la camera de bagaje și se instalează la casă ca să-mi cumpere bilet pentru vapor.

Unsprezece ore de călătorie nocturnă cu vaporul pe Obi! Cu o privire furișă cercetez fețele pasagerilor. Femeile care stau în fața mea se interesează cine sînt și de ce am atîtea bagaje.

Le spun în cîteva cuvinte.

Și ca de obicei cînd se află că ești profesor sau învățător, discuțiile încep să alunece pe teme pedagogice. E un tărîm pe care fiecare se simte un cunoscător. Și nu din îngîmfare sau dintr-o atitudine ușuratică față de pedagogie, ci pur și simplu pentru că toți au dese prilejuri să vină în contact cu tot felul de probleme pedagogice. Fie că e vorba de fiu, de fiică, de frate sau numai de vecin, fiecare este într-o măsură pedagog în relațiile cu ceilalți.

Discuția despre educație, despre școală se prelungește. Ascult cu mult interes ce se spune

DIN ÎNSEMNĂRILE UNEI PROFESOARE

despre personalitatea învățătorilor, despre felul cum ar trebui să fie.

Dar oboseala mă doboară, simt că mi se închid ochii.

— Vino, drăguță, și culcă-te aici pe bancă. Eu sînt mai obișnuită cu călătoria asta și rezist. Pot să nu dorm — îmi propune o pasageră.

Adorm imediat.

...Apoi a fost o dimineață minunată. Proaspătă, calmă, parfumată. Un cer albastru și un soare orbitor.

De bagaje nu m-am mai îngrijit. Nu mi-au dat voie tovarășii de călătorie.

Ce bine e! Ce buni sînt oamenii!

Drum prin stepă

De trei zile sînt la Ust-Pristani. Aștept să mi se trimită o mașină de la Cearișsk.

Obi m-a uluit cu măreția, cu forța și frumusețea lui aspră. Malurile înalte și abrupte îi dau severitatea asta. Chiar lîngă apă, între zidul vertical al țărmlui și fluviu, șerpuieste o cărăruie. Urc peretele de stîncă și mă aventurez pînă la marginea lui. Niciodată n-am să mai uit sentimentul de bucurie solemnă care m-a cuprins. La picioarele mele, pînă departe, se întinde un fluviu măreț, cu afluenți și insule acoperite de tufisuri, păduri, ogoare... Îmi pare că plutesc deasupra pămîntului. Senzația de libertate, de spațiu necuprins îți taie respirația. Și ce ușor respiri! Păcat că nu sînt poetă, fiindcă numai versurile sau muzica ar putea exprima această senzație de zbor și sentimentul de libertate, de mîndrie măreață pentru Pămînt, pentru Om... Nu, nu te simți o gînganie pierdută în imensitate. Ci puternic și mîndru. Și fericit că trăiești pe Pămînt.

La hotel toți cunosc povestea mea și așteaptă împreună cu mine să se ivească mașina de la Cearișsk. Seara stăm de vorbă mult și despre toate pe cerdacul acestei căsuțe atît de simpatice. La hotel s-au adunat oameni de tot felul: mecanizatori, studenți, reporteri, tineri căsătoriți în voiaj de nuntă.

Intr-o seară vine un militar cu mașina. Iar am noroc: merge la Cearișsk. Părăsim în zori hotelul atît de primitor și ne așternem la drum.

Cînd am mers cu trenul înfinitatea și largimea stepelor siberiene m-au surprins. Acum, nesfîrșirea lor mă uluiește.

Mașina noastră aleargă prin stepă și eu stau și mă mir cum de știe șoferul încotro s-o apuce: în jur, cît vezi cu ochii, peisajul este identic. Îmi vine să sar din mașină și să merg așa

departe-departe, înmiresmat al o...

Nu-mi aminte ceva mai poetic castraveți, un co... Dar ce bunătate și așa bunătați.

Apoi ascult pe ascult și mă mi...

În fața mea șters, obișnuit și sinceritatea lui, pre viața lui.

mente de eroi a deie, în barăci, aceea baie, de proaste, răbdau toate fără pic de lucru obișnuit.

Toată viața în...

nu și-ar putea aștepta răsplăt...

nat de adevărat bește jenat) o pămînturilor". A...

Ucraina, Ural, Altai. Acum își...

— Mă bucur fi greu să stau î...

Aș vrea să-l mi-o ia înainte:

— Nu port o...

Aproape toți băi teaptă, numai e aceea pe care o...

— Ai s-o întil...

Și în gînd îi...

La

Cearișsk

Am ajuns la C...

Aici mă aște...

prietenilor.

Școala e o clă...

În curte se înalț școala se recon...

Intru în cance...

— Bună ziua. Egorovna. Profes...

Prima cunoștir...

Se deschide uș...

uită țintă la m...

„Uitați-vă ce an...

desc căpșoare c...

Iau creta și b...

privească țintă...

...Mi-am găsit...

minoasă. Mai stă...

ție, băiatul lor...

instituit.

Nadejda Bogdanova, fiica unui șofer din Moscova, a plecat acum doi ani la Institutul pedagogic „V. I. Lenin” studentă fiind a hotărât că după absolvire va pleca să lucreze într-o regiune depărtată, și a ales raionul Mianski din ținutul Altai.

„Am primit-o melegurile siberiene? Ce greutăți a avut să învins și ce mulțumiri i-a adus mica ei experiență pedagogică? O vom afla din însemnările Nadejdei Bogdanova, din care reproducem câteva fragmente.

Am învățat la Moscova

și să respir aerul curat.

Am stat în viața mea prima dată gustare. Roșii, mere, miere — și atât.

Și, stepă, răcoare — și așa.

Și vei omenești. O

Am fost sfios, stingaci, emoție, rușinat de mine. Imi vorbește despre primele detașări.

Am trăit în borcane n-au știut ce-i cauza drumurilor.

Am vorbit despre un simplu, ca despre un

Am vădit — altfel nici nu se poate — fără să știu această minuțioasă

Am vădit doar (și zămbesc) pentru desțelenirea

Am vădit mult, a văzut multe. Extremul Orient,

Am vădit, e șofer. Am vădit o mașină: mi-ar plăcea să merg în loc.

Am vădit spre... dar băiatul meu.

Am vădit cu nici o fată. Am vădit o fată care-i așa de frumoasă.

Am vădit întilnit-o încă pe mine. Am vădit nimic, mai aștept. Am vădit întilnești neapărat.

Am vădit tot sufletul fericire

Am vădit mele, scrisorile mele.

Am vădit eu ferestre mari. Am vădit zădărnici, cărămidă: am vădit înărește.

Am vădit Bogdanova, Nadejda Bogdanova.

Am vădit un băiețel care se bucă de cretă.

Am vădit ușă se îngrămădește.

Am vădit continuând să mă

Am vădit Casa e mare, lucrurile: soț și soție, învăț la un

Am vădit

Am vădit

Am vădit

Am vădit

Am vădit

Iau masa la cantină. Clădirea e nouă, a fost terminată nu de mult. Este mare, plină de lumină. Mesuțe ușoare, moderne, perdele vaporoză de tul la ferestre.

Aici iau zilnic masa tractoriști, șoferi, muncitori de la diferite ateliere. Au la dispoziție lavoar, cuier.

A început școala

1 septembrie.

Sint emoționată. Mă scol la 6 fix. Soarele inundă camera. Gazdele mele sint la lucru.

O dimineață splendidă. Păcat că n-are cine să-mi ureze succes și să mă felicite pentru prima mea zi de muncă.

Merg pe drumeagul care duce la școală, muiat de ploaia căzută peste noapte. E răcoare, dar o răcoare care mă înviează și-mi dă o stare de bună dispoziție. Calc atent: tocurile „cui” intră în nisipul moale lăsând pe drum urme stranii.

Primul lucru pe care-l văd sint florile. Ce bine! Exact ca în școlile din Moscova. Multe, multe flori. În cancelarie florile stau claie peste grămadă.

Impreună cu copiii aranjăm apoi florile în clase, pe coridor. Sintem cu toții bucușori.

...Dintre toate lecțiile de azi cea mai grea mi s-a părut lecția de literatură predată într-o clasă a VIII-a. Le-am vorbit despre importanța literaturii în viața omului.

— Ce părere aveți? Cum vi se pare?

Mi-a plăcut mai ales un băiețel cu ochi vii care a arătat încântat „ce părere are el...”

Am obosit atât de tare în această primă zi, încît cum am ajuns acasă m-am trîntit în pat și... am pierdut ora de educație fizică pe care trebuia să o fac după amiază cu clasa a VIII-a. Pînă ne vine un profesor de educație fizică mă ocup eu de ea, deși în viața mea n-am făcut altceva decît gimnastică.

...Am avut totuși o lecție de educație fizică, pe nepusă masă, cu clasa a V-a. M-am dus nepregătită, dar tocurile „cui” s-au comportat admirabil.

Sint așa de prinsă în iureșul ocupațiilor încît scrisorile le scriu noaptea. Caiete, planuri, lecții, copii, oameni noi. Sint copleșită de impresii.

Zile de toamnă

E o toamnă minunată. Zile însorite, uscate, un vînt căldicel. În aer stăruie o mireasmă de frunze pălîte, de iarbă uscată. Iar în stepă te

îmbată orizontul necuprins, cerul înalt și albastru.

Imi place să mă duc duminicile la biblioteca raională. Patru kilometri pe jos, prin stepă, e o plăcere unică. Și dacă se întimplă să fiu singură, pot să cînt tare, să recit versuri sau pur și simplu să rid ori să salut cu mina avioanele care săgetează cerul. Ce bine e să trăiești! Să trăiești să vezi soarele, cerul, să umbli pe drumul colbăit, să-ți lași fața în bătaia vîntului, să privești și să ascuți cum vîiește, cum se frămîntă stepa.

Și ce oameni cresc pe întinderile ei — puternici, îndrăzneți, curați!

Natura e un ajutor prețios în educația copiilor. Trebuie să-i învățăm de mici nu numai să muncească, ci să știe să se și bucure, să se minuneze, trebuie să-i învățăm încă de pe băncile școlii toată gama de sentimente omenesti.

...Ieri, după lecții, elevii din clasa a VIII-a au rămas să pregătească gazeta de perete. Le-am explicat cum să facă, i-am sfătuit ce să scrie. Și am plecat. Aveam lecții cu cercul de gimnastică. I-am lăsat cam bosumflați: „Nu știm! Nu știm ce să scriem”.

După două ore m-am întors. Cînd am intrat în cancelarie, unde se lucra gazeta de perete, am auzit din toate părțile:

- Uitați-vă și la mine!
- Știți ce ne-am gîndit noi?
- Aici vă place?

Bravo, copii! Au făcut singuri desene, caricaturi, titluri, au scris versuri, articole. Erau foarte mulțumiți de munca asta oarecum neobișnuită pentru ei. Și eu care mă temusem că fără mine n-au să se descurce! Mi-am zis aspru:

— Ține minte că totul trebuie să fie făcut de copii. Tu le-ai orientat gîndurile, imaginația, i-ai așezat la masă, i-ai silit să gîndească. Ei au să uite de toate astea și cînd vor scoate gazeta vor spune pe bună dreptate: „Noi am făcut-o!”

Toți erau veseli, bine dispuși, glumeau, povesteau fel de fel de întimplări. Dacă cineva

La ora 10 repetăm „Petrușka” și „Motanul Miorlau”.

La ora 11 — „Scene vesele școlarești”.

La ora 12 — „Prințesa Bob de mazăre”.

Dar trei ore nu ne ajung. Stăm la școală pînă seara. E greu. Păpușile au sosit de la Moscova abia de o săptămînă iar primul spectacol va avea loc mîine. Două zile ne-au trebuit ca să fac cunoștință cu „artiștii” și „regizorul”, adică eu, să se familiarizeze cu noile sarcini. Serile „căutam” acasă gesturile cele mai expresive pentru păpuși. Cînd intra în cameră, gazda mea dădea din cap. („Parcă ai fi mică! Te joci cu păpușile!”) și... rămînea. După reacțiile ei îmi dădeam seama dacă găsiseram sau nu drumul cel bun.

Acum „ii chinui” pe tinerii păpușari. Îi dor miinile dar nici unul nu se plînge.

...S-a deschis școala serală. Ce bine — o școală serală în sat!

În clasă sint aproape douăzeci de oameni. Știu că-mi va fi greu, dar grozav vreau să lucrez cu maturii, să-mi verific forțele.

Evenimentul a fost întîmpinat de toți cu mare bucurie: de tineret și nu numai de tineret. Șapte clase termină toți, dar după aceea...

Pînă la școala medie din centrul raional sint trei kilometri. Distanța nu-i sperie pe elevi. Trei kilometri nu-s o piedică. Dar mai e la mijloc riul Ceariș! Toamna cînd îngheață și primăvara cînd se dezgheață nu mai poți ajunge la raion.

Azi e prima lecție. Înainte de a intra în clasă îmi iau o înfățișare severă, ca să fiu mai impunătoare.

Intru... și toată asprimea mi se topește. Elevii sint mai emoționați decît mine. Nu e ușor să te așezi iar în bancă la 20—30 de ani.

Aleg o temă mai apropiată, mai pe înțelesul lor. Vorbim despre cuvîntările lui N. S. Hrușciiov. De ce se bucură de atîta succes, de ce arată poporul atîta interes față de ele?

— Dar cum trebuie să fie o operă literară ca să placă cititorilor?

Primesc răspunsul. Și deodată:

— Dar cum se exprimă asta mai literar?

Bravo! Elevii mă învață: trage concluziile, tovarășă profesoară.

... Azi s-a discutat în clasa a VI-a despre caracter. Le-am dat ca temă „Caracterul prietenului meu”. Trebuie să învețe să cunoască oamenii, să gîndească, să se analizeze pe sine... Cea mai bună compoziție e a lui Tolea Brejnev.

...Un-doi, un-doi.

Cercul de gimnastică lucrează excelent. Trec printre rînduri și le urmăresc cu plăcere pe fete. Adevărate gimnaste.

— Un-doi, un-doi, comand eu și zîmbesc. Mi se răspunde tot prin zîmbete. Fetele au înțeles că sint mulțumită de ele și se bucură.

Mă simt grozav. Ce bine e să culegi roadele muncii tale!

— Se spune că anul ăsta e o iarnă ușoară, neobișnuită pentru Siberia. Viscole puține, geruri (relativ, firește!) slabe. În fundul sufletului sint convinsă că totul se datorește venirii mele.

După o săptămînă de viscole cumplite, deodată iese soarele — chiar de ziua mea!

Am mulți prieteni, unii îmi vor fi chiar foarte apropiați, așteptați puțin, abia am venit!

...Pentru Anul Nou pregătim sceneta coreografică „Iepurașii neastîmpărați”. Micile gimnaste seamănă așa de bine cu niște iepurași încît abia îmi țin risul.

Dar un iepuraș îmi pare trist. E Galea. Ochii-i sint întunecați, dansează fără chef, tace.

— De ce e trist iepurașul nostru? — o întreb eu cînd facem pauză.

Galea nu răspunde. Buzele îi tremură și pe obraji i se preling lacrimi.

— Eu știu de ce plînge! Fiindcă plecați la Moscova — sare o fetiță.

Da, plec la Moscova în vacanța de iarnă. Tot satul știe despre asta și unii se îndoiesc:

— Nu se mai întoarce ea!

Așa vorbesc cei mari. Dar elevii mei sint convinși că am să mă întorc. Sigur că am să mă întorc.

Cine a spus că e ușor să înveți să scrii?

din afară ar fi aruncat în clipa aceea o privire în cancelarie ar fi crezut că s-a adunat un grup de prieteni. E bine? E rău? Deocamdată nu știu. Aș vrea foarte mult să fiu un prieten mai mare pentru elevii mei din clasa a VIII-a dar mă tem mereu să nu trec limita aceea invizibilă și ei să înceteze să mai vadă în mine pe profesor. Sint posibile relații prietenești cu elevii sau profesorul trebuie să rămînă totdeauna profesor, dascăl? Una e să citești despre asta în literatura pedagogică și alta să ți le lămurești prin proprie experiență.

Teatrul de păpuși

Azi e duminică. Dimineața avem repetiții cu „teatrul nostru”, cum i se spune cu simpatie teatrului nostru de păpuși.

Artiștii apar exact la ora fixată, curați, rațioși, cu cîte un pachetel sub braț: păpușile.

BORIS IZIUMSKI:

ÎN CĂMIN

Colegele ei se și întorseseră la cămin, cind Lioška intră în cameră. Sașa Zaharova răsfoia pe pat, sprijinindu-se într-un cot, o carte despre tehnica activității de experimentare. La masă, în fața unei oglinjoare, Neli Prozorovskaia își întindea cremă pe față. Cea de a patra locatară a camerei, Zoia Stebelkova, studentă în ultimul an la facultatea de istorie, se plimba ca de obicei de la dulap la fereastră, spunând:

— Ce-mi place mie în Cuba e tineretea!...

Zoia avea niște trăsături foarte re-

Continuând să-și maseze fața, Neli izbucni deodată în ris.

— Fetelor! — spuse și ochii-i cenușii prinseră a scintea vesel. — Pictorul meu m-a întrebat: „Știi care-i definiția cuvântului student, după enciclopedie? O specie de șopîrlă! Dacă-și pierde coada, îi crește pe loc alta”.

Și, pe jumătate adormită, își scutură capul de parcă ar fi vrut să scape de bigudiurile din păr.

— Și tot el spunea că timpul studentului e ca o plapomă prea mică,

să numească pe cineva „Subiect deficitar”.

— Pe cuvînt de onoare, tu-mi aduci aminte de Elocika Liudogka din „12 scaune” o muștră Zoia supărată.

— Glumești! Nu mă învăța tu cum să trăiesc! îi răspunse Prozorovskaia, citînd-o cu plăcere pe Elocika.

Și din nou, fără nici o legătură: — Și nu știu care marinăr îmi scrie din Sevastopol. Vreți să citiți?

— Cum așa? Doar își scrie ție! se amestecă în discuție Sașa, potrivindu-și ochelarii pe nas.

— Felicitările mele pentru tactul și

Eh, Zoika! Cine-mi erai! Oricum, nu un „ciorap desperecheat”. Și în general, ce curios. Pînă la universitate, Zoia a lucrat ca mulgătoare într-un colhoz iar acum e orășancă sadea. Are mîini puternice, de muncitoare... Fără îndoială că copiii din căminul unde o să lucreze au s-o iubească foarte mult...

De la etajul inferior, din camera băiețandrilor, răzbăteau acorduri de gitară.

— Kodineț exersează — constată Neli scoțindu-și de sub plapumă mîinile albe, cu degete ascuțite. — Iar eu n-o să-i pot da mîine lui Beti Fărîmîtură cele „1000 de semne”...

— De ce? — întreabă într-un glas Sașa și Lioška.

Mia de semne era porția de traducere pe care trebuia s-o prezinte mînaturalei profesoare de engleză, poezie de studenți Beti Fărîmîtură.

— Am murdărit textul cu dulceață, l-am spălat și trebuie să se usuce, explică cu toată seriozitatea Prozorovskaia.

— Scoală-te la 6 dimineața, cînd textul o să fie uscat — o sfătui mîlțoasă Lioška.

— Bine, o să mă scol, răspunse Neli, dar știu cu toatele prea bine că o să se scoale mult mai tîrziu, cînd n-o să-i mai rămînă timp decît să intre în goană în sala de cursuri, pe sub nasul profesoarei.

Lioška își trase plapuma peste cap; așa gîndea mai bine.

Cu toată incoherența ei, Nelka era totuși simpatică, veselă și bună. Imprimuta cu plăcere bani fetelor și le dădea voie să poarte lucrurile ei. Doar capul îi era plin de fleacuri și gîndurile la curtezanii ei. Cu toate acestea a mărturisit și ea odată: „S-o găsi și omul care să mă întorcă de pe dos pe față”. Știa dar și ea că are și față... Și aștepta omul.

Sașa își pusese ochelarii alături, pe noptieră, și ofta din greu. Poate din pricină că n-are mamă, iar cea vitregă îi stîrnea tatăl împotriva-i. Sașa e o fată grozavă, dar mai mult tocește decît învață.

Și încă ceva. Are accese de îndrăzneală, cînd de fapt e o timidă. Zilele trecute i-a spus lui Kodineț: „Dintre toate băuturile, prefer vodka”, deși în viața ei n-a băut decît sifon. La cercul de artiști amatori a început să fluiera, ca să-și dea curaj. Ce nevoie are de toate astea?

— Fetelor — rosti încet Sașa — v-ați gîndit cum arată fericirea?

Lioška își aduse aminte cum răspundea ea la această întrebare, dar acum tăcu din gură; o interesa răspunsul Zoiei și al Neliei.

In romînește de A. CAIUT

Desen de S. Isaiev

gulate, o admirabilă culoare a pielii și niște cozi lungi, groase și pufoase. Era foarte cuminte și puțin anacronică. Purta voaleță la pălărie, o rochie de lînă prea lungă, iar cozile și le stringea în coc. O vedeai foarte bine într-o clasă, ca învățătoare. Și nu știu de ce, cu un șal pe umeri. „Interesant, oare o să iasă din mine o învățătoare?” — se întreba Lioška. Iubesc copiii și știu să mă port cu ei... E foarte plăcut să educi zi de zi oameni... Dar... n-o să am răbdare”...

Fragment din romanul „Studentă în anul întâi”.

Dacă o tragi peste cap îți rămîn picioarele descoperite.

— Ce ființă neserioasă ești, o apostrofă Zoia, nemulțumită că fusese întreruptă.

— Asta sînt! — îi răspunse Neli privind-o semnificativ. — Nici scorpion și nici ciorap desperecheat.

Și așa, fără nici o legătură cu cele dinainte, trecură la o nouă temă de discuție.

Neli avea un sac fără fund cu anecdote și expresii pe care le avansa cu o nespusă savoare. Putea să spună: „De ce urlă din fundul bojocilor” sau

delicatețea sentimentelor tale, i-o tăie Neli scurt.

— Ah Nelka, ești imposibilă.

— Ei ajunge, îi spuse împăciuitoare Zoia. Vreți, fetelor, să vă povestesc ceva despre vacanța noastră de vară?

...Și Zoia povestește atît de bine încît ascultătoarele au impresia că au fost și ele în excursie.

— Imaginați-vă: să aduni ciuperci pe ploaie! Sau să înfuleci cașă dreașă cu țînțari! Pe culme, să găsești sub o piatră o scrisoare și... o bomboană „cheița de aur”! Să poposești apoi într-o trecătoare de gheață! Asta zic și eu viață.

Lunacearski și Maiakovski

Despre relațiile dintre Lunacearski și Maiakovski, caracterizate de o profundă înțelegere a creației lui Maiakovski de către Lunacearski și de stima lui Maiakovski pentru calitățile spirituale ale lui Lunacearski, s-a scris de nenumărate ori în articole și studii de specialitate. Recent, soția lui Lunacearski — Lunacearskaia-Rozeneli — și-a publicat însemnările care aruncă o lumină nouă asupra raporturilor dintre marele poet al revoluției și unul din activiștii ei de seamă pe tărîm cultural.

După cum se știe, Lunacearski a scris în repetate rânduri despre creația lui Maiakovski și a participat la disputele în jurul poeziei acestuia. Raporturile dintre ei erau foarte degajate, firești și Maiakovski se adresa în multe chestiuni fostului comisar pentru învățămînt și cultură, inclusiv în acelea privitoare la creația sa.

De altfel, lucrul nu e de mirare dacă ținem seama de faptul că Lunacearski și-a păstrat pînă la sfîrșitul vieții o tinută simplă în raporturile cu cei din jur, lucru atestat și de faptul că nu și-a pierdut niciodată simțul umorului, chiar atunci cînd era vorba de propria-i persoană (1-a amuzat, de pildă, numărul din revista Teatrului de satiră din Leningrad „Pruncul Isus a avut grădină?”, în care era raportată disputa lui cu mitropolitul Vvedinski).

La invitația lui Maiakovski, Lunacearski a participat chiar în casa poetului. La prima lectură a poemului „Pro eto”, pentru ca mai șirzît să-l declame el însuși în fața multor invitați. De astă dată la el acasă, cu un talent neobișnuit, de recitator.

Uneori interveneau între ei discuții care aveau ca urmare o răcire a raporturilor prietenești. Întotdeauna, însă, dificultățile se aplanau după o discuție prietenească și respectuoasă, care se încheia, adesea, în jurul mesei de biliard

Poezia și matematica

Utilizarea metodelor matematice în lingvistică a devenit, de cîțiva ani, o realitate, iar în ultimul timp asistăm la un șir de experimente menite să elucideze utilitatea folosirii metodelor matematice și în sectorul literaturii. O consfățuire pe această ultimă temă a avut loc, încă anul trecut, în orașul Gorki, cu participarea unui grup de matematicieni, lingviști și esteticieni. O dare de seamă a consfățuirii a apărut nu de mult în revista „Voprosi literaturi” (Nr. 3/1962), din care spicuim, în spațiul restrîns al unei note, cîteva dintre titlurile comunicărilor pe tema amintită.

Astfel, comunicările lingviștilor de la Universitatea din orașul Gorki au avut ca obiect utilizarea metodelor matematice în studiile referitoare la: diferențierea structurii sintactice și morfologice a stilului obișnuit în raport cu stilul prozei artistice; compararea structurii stilului la diferiții scriitori; încercarea de a analiza din punct de vedere statistic bogăția limbii literare folosite de diferiți scriitori.

Alte rapoarte au avut ca temă „Informația și problema limbajului cinematografic”; „Teoria informației și profilul artistic” etc.

Un alt grup de comunicări a fost consacrat problemelor ritmului, dintre care amintim aci referatul acad. A. Kolmogorov și al colaborato-

rilor săi. Distinsul matematician de la universitatea din Moscova și colaboratorii săi s-au ocupat de studiul ritmului în creația unor poeți ca Maiakovski și Bagrișki și cu încercările de a realiza un tabel universal al iambilor.

Aplicațiile metodelor matematice în studiarea literaturii sînt desigur, așa cum a remarcat acad. Kolmogorov, încercări în cursul cărora abia se emit ipoteze ce urmează a fi verificate, dar ele au atras de pe acum un mare număr de cercetători.

Literatura rusă și sovietică în Japonia

Profesorul M. Ionekava care a vizitat recent Uniunea Sovietică a consemnat într-un interviu succesul de care se bucură literatura rusă și sovietică în patria sa — Japonia. Cititorii japonezi au putut lua contact, în traducere, cu creația lui Pușkin, Tolstoi, Gogol, Turgheniev, Dostoievski, Gladkov, Fadeev, Ehrenburg etc.

De un mare interes se bucură în Japonia opera lui M. Șolohov. Romanele „Pe Donul liniștit”, „Pămînt destelenit” și povestirea „Soarta unui om” au fost editate în tiraje impresionante, necunoscute pînă atunci în Japonia.

De altfel, profesorul M. Ionekava este el însuși unul dintre traducătorii de seamă din limba rusă. Lui i se datorează traducerea în limba japoneză a unei ediții a operelor lui Lev Tolstoi în 23 de volume, precum și alte traduceri din Pușkin, Lermontov, Turgheniev, Dostoievski, Cehov, Gogol, Tiutcev, Gorki, Blok și alții.

P. G.

În partea de sud-vest a Moscovei, pe colinele Lenin înveșmintate în verdeață, se înalță cupolele argintii ale Institutului astronomic Sternberg. În sala de festivități a acestui avanpost al astronomilor a avut loc recent o discuție referitoare la problemele originii vieții în Univers, la care au participat biologi, chimiști, fizicieni și astronomi sovietici.

Galaxia, Pământul și viața

Inceputul începuturilor

Este imposibil să înțelegi evoluția vieții pe Pământ fără a ține seama de procesele care se desfășoară în galaxia noastră, a declarat academicianul Vasili Fesenkov, binecunoscutul astronom sovietic, începându-și expunerea asupra originii planetelor. De unde a apărut Pământul, planeta noastră a dat naștere omenirii?

În urmă cu 15 sau 20 de miliarde de ani, locul unde se află acum galaxia noastră a luat ființă gigantice aglomerări de hidrogen interstelar. Gazul acesta a devenit baza materială a întregii „lumi stelare” a galaxiei în care se găsește Soarele. Această familie galactică cuprinde în prezent aproape 15 miliarde de aștri care, însă, nu au toți aceeași vîrstă.

Soarele, de pildă, aparține celei de a patra generații de stele. La drept vorbind fiecare stea este un imens reactor în care se produce sinteza termonucleară a atomilor ușori. Cu timpul, „carburantul” acestor reactori suferă schimbări. Hidrogenul este înlocuit de heliu care s-a acumulat în măruntaiele stelei cu hidrogen. În felul acesta s-au născut, progresiv, aproximativ o treime din elementele chimice cunoscute, inclusiv fierul. Nicăieri însă n-au fost descoperite stele de uraniu sau toriu, elemente grele care încheie tabloul lui Mendeleev, acolo unde era observată formarea de nuclee ale elementelor mai ușoare.

Cum s-au format, deci, materiile pe care le întâlnim în rocile Pământului?

Știința modernă răspunde și la această întrebare. Există stele în care reacția de sinteză termonucleară se desfășoară ca o avalanșă. Energia termică și luminoasă se acumulează mai repede decât este răspîndită în spațiu. O astfel de stea e condamnată. Ea explodează ca o uriașă bombă cu hidrogen iar materia din care e compusă este răspîndită pe miliarde și miliarde de kilometri. Astronomii observă asemenea fenomene și în alte galaxii; catastrofele acestea, a căror amploare e greu de închipuit, sînt numite de savanți explozii de supernove.

Cronicile chineze din 1054 vorbesc despre o astfel de catastrofă care s-ar fi produs în galaxia noastră.

În momentul exploziei unei supernove iau naștere în număr mare nuclee din elemente chimice grele și supergrele: antimoniu, toriu, uraniu etc., care-și încep lunga călătorie în oceanul cosmic. Îmbătrînirea materiilor radioactive din scoarța terestră și compoziția izotopică a meteoriților duc la supoziția că catastrofa cosmică care a dat naștere materiilor aflate în compoziția Pământului și planetelor s-a produs, probabil, acum cinci sau șase miliarde de ani, undeva în centrul galaxiei.

Academicianul Fesenkov consideră că la un milion de planete din galaxia noastră trebuie să existe una cu aceiași indici principali ca Pământul.

Dar viața nu ia naștere pe fiecare planetă.

Pentru aceasta e necesar ca corpul ceresc să întrunească condițiile potrivite pentru a permite apariția vieții, să fie „confortabil” pentru organismele vii. Pe scurt, trebuie să aibă o atmosferă, să dispună de apă și un climat corespunzător.

În treacăt trebuie să arătăm că formarea atmosferei terestre se datorește încălzirii planetei noastre de către elemente radioactive grele. Iată de ce procesele care au loc în nucleul galaxiei ne pot permite să presupunem apariția vieții chiar pe planete aflate la distanțe de zeci de mii de ani lumină de acest nucleu.

Cum a apărut viața pe Pământ?

Cine-i mai indicat să răspundă la această întrebare decât academicianul Alexandru Oparin?

Însușirea pe care o au organismele de a se adapta la mediul în care trăiesc e nemăsurat de mare. Adaptarea aceasta nu are limite, știința modernă a stabilit acest lucru cu destulă certitudine. Miliarde de organisme vii (bacterii, ciuperci microscopice și alge) populează oceanele, suprafața scoarței terestre și atmosfera. Sporii embrionari ai acestor reprezentanți infimi ai lumii vii sînt capabili să suporte frigul

Cosmosului, călduri ucigătoare pentru organism și o doză de radiații de câteva ori mai mare decît cea suportabilă de către om. Există bacterii care pot să trăiască și să se dezvolte într-o atmosferă fără oxigen, în apele izvoarelor calde radioactive, ba chiar în minereul de uraniu.

Institutul de biochimie al Academiei de Științe a U.R.S.S., al cărui director este academicianul Oparin, a făcut o experiență interesantă.

Într-un termostat în care fusese întreținută o temperatură constantă de -10°C a fost introdusă o rădăcină de sfeclă de zahăr. După cincisprezece zile au fost descoperite colonii de microbi paraziți în plină dezvoltare. În porțiunile afectate, temperatura atinsese $+20^{\circ}\text{C}$. Microbii își creaseră ei înșiși condiții „confortabile” de viață. După 10—14 zile, embrionii obișnuiți ai bacteriilor plasate în condiții nefirești se aclimatizaseră perfect.

Viața pe planeta noastră este într-adevăr omniprezentă și extrem de variată. Capodopera naturii este omul, înzestrat cu rațiune. Dar putem îndrăzni să admitem că oamenii nu sînt singura „populație” a Universului.

Teoriile moderne despre originea vieții în Univers presupun că frații noștri din Cosmos pot să difere mult de noi.

S-a stabilit că din 100 de aminoacizi cunoscuți pe Pământ doar 20 intră în compoziția organismelor vii de pe planeta noastră. E destul de ușor să ne imaginăm organisme vii cu alte combinații de aminoacizi decît cele care formează proteina în corpul omului sau animalelor, plantelor sau microorganismelor. Într-un cuvînt, originea vieții pe Pământ apare ca un caz particular al dezvoltării și complicării formelor de mișcare a materiei în Univers. Tocmai de aceea, studiarea dezvoltării vieții pe planeta noastră, mai ales în perioada de început a apariției ei, va ajuta la lămurirea unei probleme care, în zilele noastre, are o importanță nu numai științifică, ci și practică: pe care planete pot fi întâlnite organisme vii sau alte sisteme organice? În ce condiții pot lua naștere ființe înzestrate cu o organizare superioară?

Analiza datelor și generalizarea informațiilor furnizate de experiențe dovedesc în mod evident, a declarat academicianul Oparin, că viața a apărut pe pământ acum 2 sau 3 miliarde de ani prin evoluția combinațiilor de carbon în apele oceanului mondial. Condițiile climatice ale acestei epoci difereau mult de cele de azi. Atmosfera Pământului aproape că nu conținea oxigen în stare liberă iar organismele rudimentare n-aveau nevoie de el pentru a se dezvolta. Savantul sovietic arată că și astăzi, metabolismul din organismele vii de pe Pământ, de la om și pînă la protozoare, se bazează pe fenomene care, pentru a se produce, n-au nevoie de oxigen. Procesele de schimb la care participă activ acest „gaz al vieții” au apărut în organisme mai tirziu, pe măsură ce ele s-au adaptat la condițiile modificate ale existenței.

Concluzia aceasta a fost confirmată și experimental. Savanții cunosc de ajuns de bine condițiile fizice din oceanul mondial, unde au apărut primele ființe vii de pe planeta noastră. Experiențe realizate de savanți sovietici și străini au dovedit că primele acte ale metabolismului pot avea loc într-un mediu lipsit de oxigen în stare liberă.

Totuși, ne aflăm încă departe de o concluzie definitivă în ce privește tainele vieții. Pînă acum, omul n-a reușit să ridice decît un colț al vălului care le ascunde.

Să avem grijă de scoarța cerebrală

Oboseala și creierul

E ora 11 noaptea. Ieșim de la cinema. Am văzut un film bun — o comedie la care am ris cu poftă sau o dramă care ne-a adus lacrimile în ochi. Avem toate motivele să fim mulțumiți de felul cum ne-am petrecut seara. Și totuși...

Și totuși, cînd ne urcăm în troleibuz este destul ca cineva să ne împingă de la spate sau să ne calce pe picior sau să vrea să-și ia bilet peste rînd, pentru ca să ne răstîm cu nervozitate:

— Ce te împingi așa, domnule!

Și dacă respectivul ne replică pe același ton sînt foarte multe șanse să se nască un conflict în cursul căruia se vor spune, de o parte și de cealaltă, multe cuvinte grele.

Cine poartă vina acestei nervozități, în aparență inexplicabilă? Și noi, și cel cu care ne certăm, ne aflăm la capătul unei zile de muncă, sîntem obosiți.

Ce este oboseala? Marele fiziolog rus I. M. Secenov a fost cel dintîi care a dat un răspuns corect acestei întrebări. El a arătat că procesul muncii — chiar dacă e vorba de o muncă pur fizică — este rezultatul unei activități cerebrale, adică al unor eforturi deosebite de creierul nostru. Contractarea unui mușchi, relaxarea altuia, executarea unei mișcări — nimic din toate acestea nu se realizează decît după ce creierul a transmis impulsurile necesare. Este inutil să relevăm cît de solicitat e creierul în cadrul unei munci intelectuale.

Secenov a demonstrat că locul unde se formulează felul unei acțiuni și de unde pornesc semnalele necesare pentru declanșarea acțiunii respective este învelișul creierului — ceea ce în limbaj fiziologic se numește scoarța cerebrală. Aci se naște și oboseala.

Într-un articol recent publicat în săptămînalul „Nedelea”, psihiatrul sovietic A. Alexeev scoate în evidență faptul că un creier obosit este un creier slăbit. Unui astfel de creier îi vine mai greu să rezolve în mod normal problemele care i se pun și recurge la calea minimei rezistențe pentru soluționarea lor. În exemplul luat la început, dacă scoarța noastră cerebrală nu ar fi fost obosită am fi găsit în ea impulsurile necesare auto-slăpînirii noastre (sau inhibiției, cum i se mai spune) și nu ne-am fi certat în troleibuz. Așa, însă, a fost mai ușor să „ne dăm drumul nervilor” decît să ni-i dominăm.

Atunci cînd este întimplătoare și pasageră, căutarea de către creierul nostru a căii de minimă rezistență nu prezintă decît inconveniențe minore. Atunci însă cînd, din cauza unei oboșeli cerebrale cronice, omul alege în mod sistematic soluțiile cele mai facile, cele mai „comode”, consecințele sînt mult mai grave. Ele duc la transformarea în rău a caracterului, la umbrirea și chiar dispariția calităților existente, la apariția unor noi trăsături negative, ca indiferența, apatia, fuga de efort și răspundere.

Iată de ce, subliniază Alexeev, este necesară organizarea unui regim de viață în care munca și odihna să alterneze în mod regulat, pentru a permite refacerea energiei în celulele scoarței cerebrale.

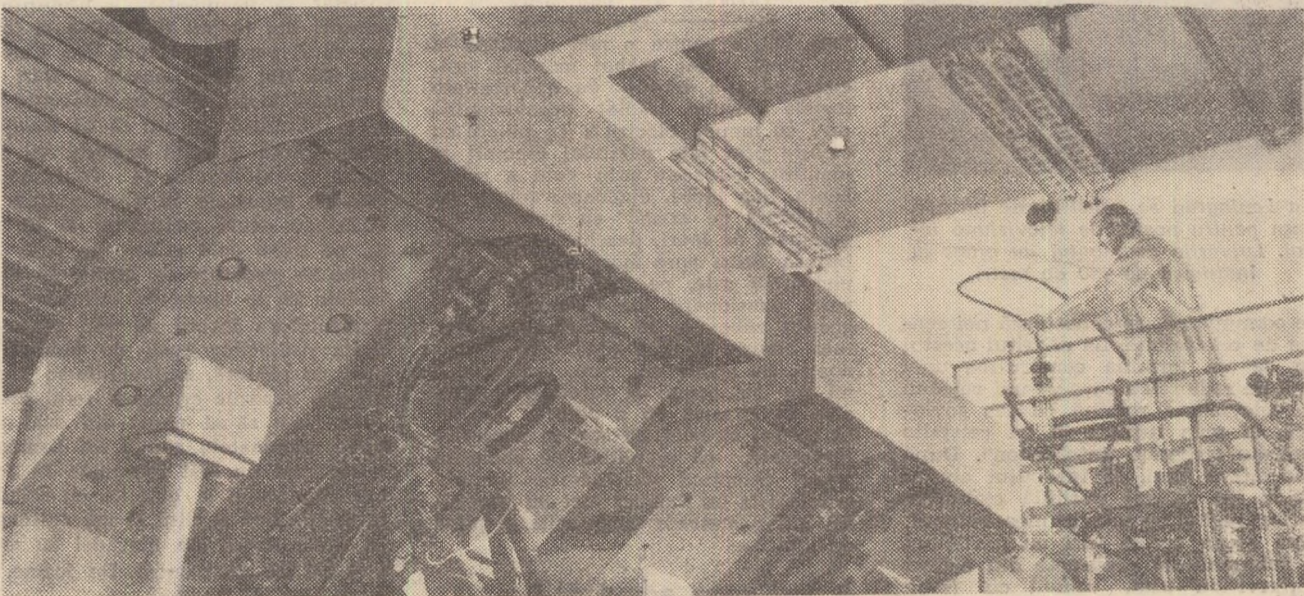
Una din metodele „profilactice” cele mai recomandabile este dragostea față de muncă. S-a constatat în mod științific că creierul obosește incomparabil mai repede atunci cînd faci o treabă care nu-ți place, decît atunci cînd munca te pasionează. Un matematician îndrăgostit de meseria sa va fi mai puțin ostentat după cinci ore de calcule complicate, decît un contabil care a făcut în silă, timp de două ore, adunări și scăderi elementare.

O altă metodă constă în schimbarea temporară a ocupației. De-seori acest lucru nu se poate face pe un interval de timp mai lung. E de ajuns, însă, o întrerupere foarte scurtă, pentru a da posibilitate celulelor nervoase oboșite să-și refacă forțele. De pildă, s-a constatat că după pauza consacrată gimnasticii în producție, productivitatea muncii crește cu 5—14 la sută. La rezultate asemănătoare duc o rapidă plimbare în aer liber sau chiar simpla spălare pe față cu apă rece: ambele metode „primenesc” celulele oboșite din scoarța cerebrală prin senzațiile de învioreare pe care le transmit.

Un rol deosebit în apărarea creierului de oboseală îl joacă voința. Pe bună dreptate, psihiatrii sovietici arată că foarte mulți dintre cei care suferă de astenie nervoasă ar fi putut evita această boală dacă s-ar fi auto-menajat. „Trebuie să ne amintim întotdeauna, scrie Alexeev, că tot ceea ce bucură, tot ceea ce este agreabil în gândurile noastre, în raporturile noastre cu alți oameni, nu numai că protejează creierul, dar îl și ajută să învingă oboseala”. Tot secretul constă în a-ți concentra atenția asupra a ceea ce îți oferă bun viața. Socialismul și comunismul pun la dispoziția omului nenumărate asemenea surse de mulțumire și optimism.

Medicina știe de mult că oboseala favorizează tendința spre pesimism, dar acesta, la rîndul lui, contribuie într-o foarte mare măsură la accentuarea epuizării nervoase. „Zimbiți, vă rog!” este o invitație pe care o adresează nu numai fotografii clientului său, ci și psihiatrul — celui care nu vrea să-i devină pacient.

Dr. F. Scărlătescu

În laboratorul instalației experimentale termonucleare „Ogra” de la Institutul „I. V. Kurceatov”

In curînd pe ecranele televizoarelor noastre inscripția: „INTERVISION“

Pe ecranele televizoarelor din orașele și satele sovietice apare tot mai des inscripția „Intervision“. Reportaje despre cele mai importante evenimente din capitale și orașe străine, competiții sportive și manifestări artistice de peste hotare sînt transmise la distanțe de mii de kilometri. Ele sînt vizionate de un număr uriaș de telespectatori, pentru care distanțele și deosebirile de limbă încetează astfel să mai fie o piedică de neînălțurat.

— Ce țări fac parte din sistemul „Intervision“ și cum se realizează schimbul de programe de televiziune?

Această întrebare a fost pusă de un corespondent al ziarului „Izvestia“ lui I. Ravici, membru în colegiul Ministerului Telecomunicaçõesilor al U.R.S.S.

— „Intervision“ este o organizație internațională din care fac parte opt țări europene: U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, Polonia, Ungaria, R. D. Germană, România, Bulgaria și Finlanda — a declarat I. Ravici. Schimbul de programe se desfășoară printr-o rețea de linii de radioreleu și de cabluri speciale coaxiale, care leagă centrele naționale de televiziune.

— Sistemul „Intervision“ continuă, desigur, să se perfecționeze — a observat reporterul.

— Evident, — i-a răspuns I. Ravici, Se construiesc mereu alte linii

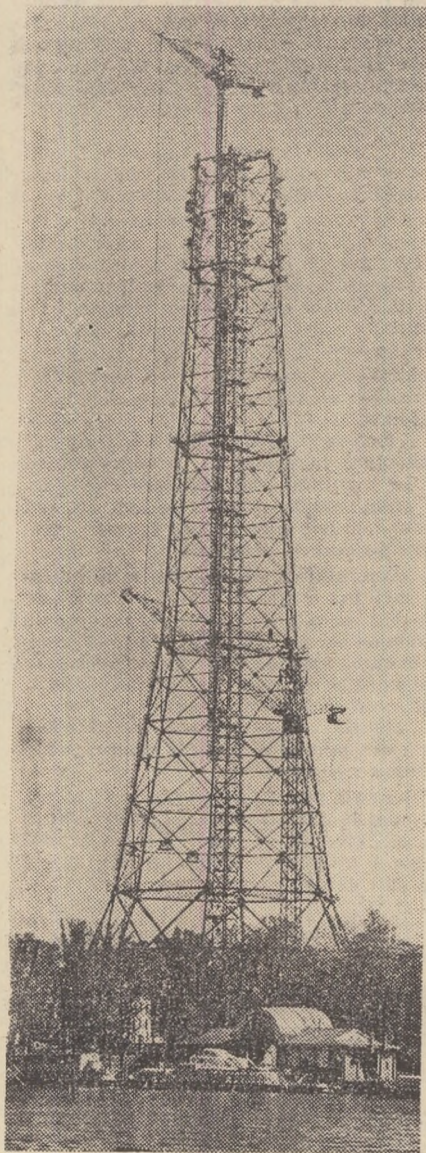
Varșovia-Praga-Berlin, prin care Televiziunea centrală a U.R.S.S. va căpăta posibilități și mai mari de a face schimburi de programe cu centrele de televiziune din Cehoslovacia, Polonia și R. D. Germană. Trebuie să menționăm că și în Europa occidentală există o organizație pentru schimbul de programe de televiziune, așa numita „Eurovision“. Între cele două sisteme de televiziune există un acord pentru schimbul de programe mai interesante.

— Dar liniile de radioreleu și coaxiale îngăduie nu numai transmiterea de emisiuni de televiziune, ci și folosirea lor pentru comunicații telefonice și telegrafice — a remarcat din nou reporterul.

— Aș vrea să subliniez în mod deosebit — a arătat I. Ravici — că liniile de radioreleu sovietice sînt dotate cu o aparatură ce poate asigura transmiterea unui mare număr de convorbiri telefonice și telegrafice. În momentul de față, institutele de cercetări științifice și întreprinderile din cadrul Ministerului Telecomunicaçõesilor al U.R.S.S. pun la punct un utilaj de transmisie fototelegrafică a imaginilor din zărele centrale, prin canalele deja existente ale rețelei de radioreleu sau prin cele în curs de construcție. În felul acesta nu va mai fi nevoie să se expedieze cu avioane matrițele ziarelor centrale către tipografiile aflate în colțuri depărtate ale țării. Imaginea numerelor-semnal ale ziarelor va fi transmisă din Moscova la mii de kilometri prin canalele de comunicații, așa cum se procedează cu fototelegramele. Va rezulta un câștig de timp enorm. Ziarele centrale vor fi de fapt puse în vânzare și vor ajunge la abonați aproape simultan la Moscova și Habarovsk, de pildă.

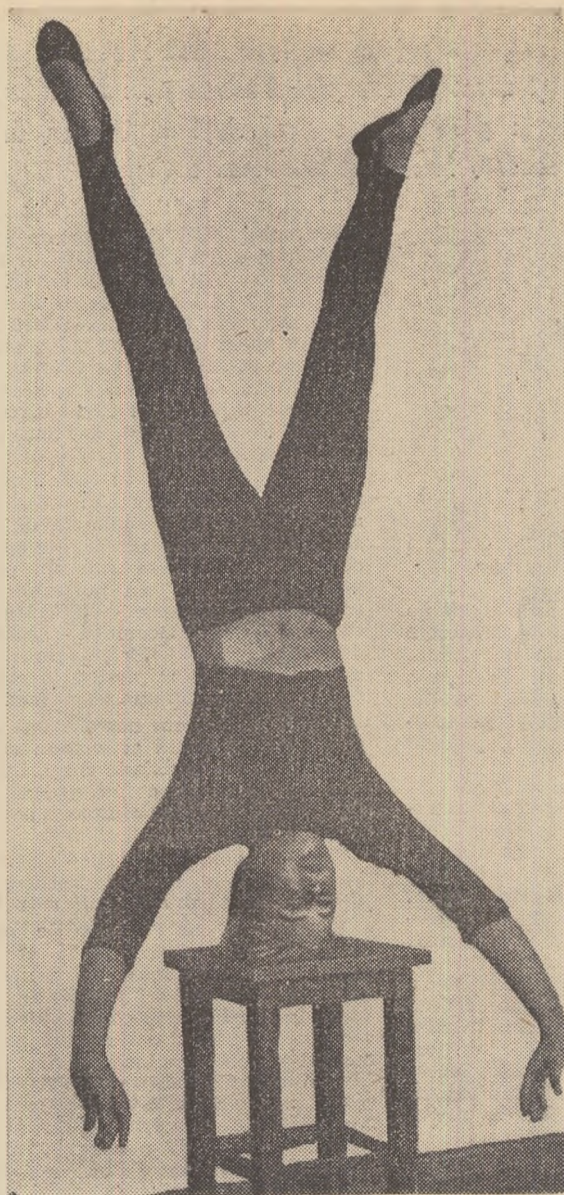
Nu-i departe timpul, a arătat în continuare I. Ravici, cînd pe ecranele televizoarelor din Moscova va putea fi văzut crainicul centrului de televiziune din Habarovsk ori, poate, și cel din Tokio. Ministerul Telecomunicaçõesilor al U.R.S.S. și administrația instituțiilor de comunicații din Japonia poartă tratative în legătură cu construirea unei linii de radioreleu între Sahalin și insula Hokkaido. Ar fi cea mai scurtă cale pentru a retransmite programe de televiziune între Europa și Tokio.

În legătură cu cele de mai sus trebuie subliniată poziția cel puțin stranie a unor cercuri conducătoare din S. U. A. care caută să obțină pe toate căile retransmiterea programelor din Tokio cu ajutorul sateliților lor cosmici de retransmisie. Dar chiar și un novice în probleme tehnice își poate da seama că exploziile unor bombe atomice și cu hidrogen în Cosmos constituie o piedică extrem de serioasă pentru organizarea unui sistem de televiziune cosmică.

La Leningrad se construiește un nou turn pentru postul de televiziune local. Lucrările de montaj au ajuns la înălțimea de 160 de metri.

de comunicații, se conectează noi centre de televiziune. La sfîrșitul acestui an se va termina construirea unei linii de radioreleu care va uni rețeaua de televiziune romînă cu cea sovietică, și prin urmare și cu celelalte țări din sistemul „intervision“. După alte cîteva luni, la începutul anului viitor, va deveni posibilă stabilirea de legături și cu televiziunea bulgară. Pînă acum aceste țări au participat la schimbul de programe din cadrul „Intervision“-ului, numai cu filme pentru televiziune. La începutul lui 1963 va intra în funcțiune o linie coaxială de înaltă frecvență Moscova-

Exercițiul de probă e făcut pe scaun. În arenă el va fi executat, însă, pe capul unui partener...

O școală unică în lume

EXAMENE... INTR-O ARENĂ DE CIRC

Știam că în timp ce în sălile și amfiteatrele institutelor de învățămînt superior studenții trăiau, ca în fiecare an, clipele febrile ale examenelor, pe arena amenajată în incinta școlii superioare din Moscova care pregătește actorii de circ și estradă avea loc un examen sui-generis. Căci aici nu este vorba numai de cunoștințe ci și de deprinderea unei mari măiestrii

profesionale, indispensabilă pentru execuția numerelor de „specialitate“, fie că-i vorba de jongleria cu torțe aprinse, de acrobația pe sîrmă, de triplu salt sau de dresura de animale. Minată de curiozitate, m-am dus în zilele examenelor de absolvire la această școală pentru formarea artiștilor de circ...

Totul amintea de atmosfera unui circ adevărat, începînd cu arena

inundată de lumina puternică a reflectoarelor. Orchestra intona acordurile unor melodii vesele, în ritmul cărora studenții își demonstau forța, curajul, abilitatea. Și pentru ca asemănarea cu un circ adevărat să fie mai fidelă nu lipsea nici o mulțime entuziastă de spectatori, care urmăreau cu respirația tăiată numerele senzaționale și-i aplaudau frenetic pe cei mai buni interpreți.

Era un spectacol de circ în adevăratul înțeles al cuvîntului, și încă un spectacol de mare clasă! Dacă n-aș fi deosebit printre spectatori grupul compact de profesori, membri ai comisiei de examinare, care notau cu calificative fiecare număr executat de tinerii artiști aș fi uitat cu totul că mă aflam la un examen.

Școala superioară pentru actorii de circ și estradă din Moscova este o instituție unică în lume. Ea nu se mulțumește să pregătească numai interpreți foarte cepeși pentru cele mai diverse și spectaculoase numere de circ. În cei patru ani de studiu tinerii își însușesc și bogate cunoștințe teoretice, între altele despre istoria artei teatrale și a artei circului, despre arta actorului ș.a.

Intr-o discuție pe care am avut-o după spectacol, A. M. Voloșin, directorul școlii, mi-a spus:

— Școala noastră și-a cucerit o mare popularitate. Artă absolvenților noștri este apreciată nu numai la noi, ci și peste hotare, unde au întreprins turnee cu trupe de circ — în China și Cehoslovacia, în Franța, Anglia, Birmania, India, Indonezia, America de Sud ș.a. Cu actuala serie de absolvenți am realizat o adevărată performanță, îndeplinindu-ne un vis mai vechi. Noua promoție de absolvenți alcătuiește un ansamblu complet de circ. De data aceasta n-am mai pregătit doar numere izolate ci programul unui întreg spectacol, de certă calitate artistică, cu care acest grup de tineri se poate prezenta în fața celui mai exigent public...

În cursul anilor școala a pregătit peste o mie de artiști. Acum, în familia lor intră o nouă promoție de tinere talente.

M. Razorenova

Orașul cu 360 de poduri

(urmare din pag. 3-a)

prea bătrîn pentru a mai participa la cel de-al doilea război mondial, cruciatorul și-a dăruit cu generozitate forțele orașului asediat aprovizionându-l cu lumină electrică. Te plimbi cu emoție prin fața palatului Smolnii și identifice fereastra prin care a privit Lenin. Sau iată-l, dincoace, aievea, pe „Călărețul de aramă“ cu fruntea-i încununată de lauri, deschizînd cu mina întinsă drum spre mare țării sale. La picioarele sale, pe băncile din micul parc, pensionarii joacă șah și îndrăgostiții zăbovesc în halucinantă insearare alburie ce ține pînă spre miezul nopții. Se spune că, vara, leningrădenii nu au somn. Li înțeleg: nopțile albe te cheamă cu o putere vrăjită să colinzi străzile, să stai în parcurile parfumate, să te plimbi pe cheirurile Nevei așteptînd deschiderea podurilor. Istoria se imbină aici cu prezentul într-o armonie desăvîrșită și plină de logică...

A fost oare adevărat?

Aud cuvintele ghidului și tot ce spune mi se pare absurd, imposibil.

Apelez la imaginație, la propriile amintiri din timpul războiului, și totuși adevărul parcă se refuză. Da, timp de 900 de zile orașul acesta a trăit pe jumătate mort, strîns în sufocanta blocadă hitleristă. Încerc să-mi imaginez cum arătau străzile acestea vii fără pulsația autobuzelor și tramvaielor; privesc ferestrele în care soarele își răsfrînge acum amurgirea și le văd ca pe niște ochi stinși, pe care sînt lipite — zadarnic — fișile de hirtie menite să le apere de suflul bombardamentelor; încerc să văd orașul acesta strălucitor kpsit de lumină, de apă, de căldură, zgribulindu-se înghețat sub zăpezile crîncenei ierni 1941—1942. Caut să-mi alung din ochi statuile, minunatele statui ale Leningradului care au fost îngropate în adîncul pămîntului și oblojite cu scinduri și nisip. Aud o cifră și mă cutremur: în zilele negre ale blocadei au murit aici 623.250 de oameni. De foame, de frig, ucși de bombe.

Ghidul și-a încetat povestirea. Deschid ochii. Pe stradă, trec tineri ve-

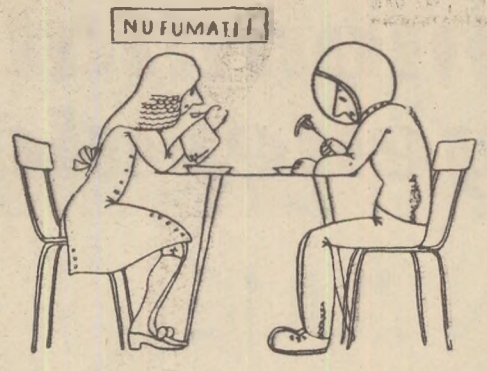
seli, fete frumoase, statuile se află toate la locul lor, pe Neva plutesc vaporașe albe, din vitrine te îmbie stive de cărți. Oare n-a fost un coșmar cele ce ni s-au povestit? Nu, a fost un adevăr cumplit al istoriei, o încercare a uriașei vitalități ruse și a minunatului patriotism sovietic. Înțelegi, privind oamenii, privind casele, psihologia de oraș-erou a Leningradului. Un asemenea oraș, cu asemenea oameni, nu putea să nu reziste.

Ne oprim cu toții sub arcada unei clădiri impresionante: s-au aciuat aici zeci de porumbei, de care are grijă o femeie bătrînă. Sînt gureși, urcă treptele sărînd ca niște copii, se string cu răsfaț în jurul bătrînei la cel mai mic semn al ei, se consfătuiesc mereu în grupuri, mișcîndu-se în valuri cînd vreun trecător îi împertunează. Li privim vreme îndelungată și jocul lor are ceva liniștitor, optimist. E ultima imagine cu care plecăm din Leningrad: cea a porumbeilor păcii.

UMOR

Se turnează un film despre vinătorii polari

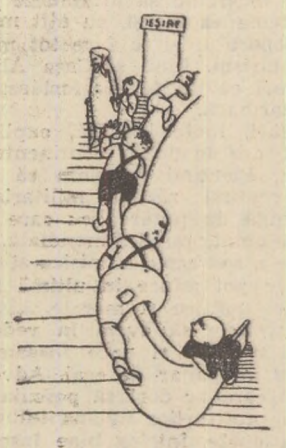
La cantina unui studiu cinematografic

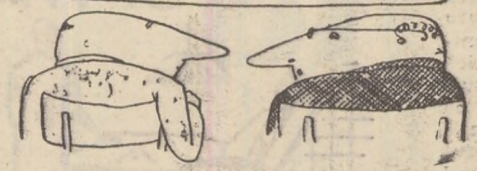
Cind coarnele de cerb lipsesc din recuzită

Filmări după natură
Desene de Iuri Terebilov

Spectacolul pentru copii s-a terminat

Adaptare la ecran lat

...în fiecare sticlă un izvor de sănătate!

Beti
APE MINERALE
NATURALE
MEDICINALE
SLĂNIC · HEBE · MALNAŞ
CĂCIULATA · LIPOVA · VÎLCELE

LA MAGAZINELE ALIMENTARE,
CENTRE DE CURĂ ŞI RĂCORITOARE

Consumați
variatele
sortimente de
Biscuți

EUGENIA
cu cremă de cacao,
VICTORIA, SPORT,
PETIT-BEURRE, EXTRA,
CIŞMIGIU, BUCUREŞTI,
APERITIV, ETC.

AU MARE VALOARE NUTRITIVĂ
ŞI SÎNT RECOMANDATE
PENTRU TOATE VÎRSTELE

INTREPRINDERILE TEXTILE GALATI

LA ORAŞE ŞI SATE
CEREŢI ŢESĂTURILE
DE CALITATE

**DIPTINA
BARCHET
FINET**

IMPRIMATE SI UNI
PRODUSE DE

INTREPRINDERILE TEXTILE GALATI

La excursie nu uitati
ciocolata
ESTE STIMULENTĂ ŞI RECONFORTANTĂ

Ceasuri de mână
elegante,
precise,
durabile

KIROVSKIE
CU SECURIDAR CENTRAL
LEI 442

ROSSIA
CU SECURIDAR CENTRAL
LEI 507

SPORTIVNIE
CU SECURIDAR CENTRAL
LEI 400

KOLOS
CU SECURIDAR MIC
LEI 302

Congresul mondial pentru dezarmare generală și pace

ȘASE ZILE DIN IULIE

Graficienii au reprezentat de multe ori globul pământesc ca pe un drumeț ce se chinuie sub povara armelor. Nu-i o simplă metaforă, un joc gratuit al minții, ci o expresie plastică a dezastrului care lovește astăzi nu numai buzunarul dar amenință însăși viața fiecăruia dintre noi. Șase zile în căutarea căilor care să poată duce la smulgerea acestei grele poveri de pe umerii globului pământesc — așa ar putea fi caracterizat evenimentul care are loc zilele acestea la Moscova. Desigur, Congresul mondial pentru dezarmare generală și pace nu este încă o conferință interstatală pentru elaborarea și încheierea unui tratat de dezarmare, dar este un pas foarte important în această direcție.

Important cu atât mai mult cu cât este făcut în același timp de reprezentanți ai multor popoare, indiferent de opiniile lor ideologice, religioase etc. În

Afiș de Picasso

momentul de față toți oamenii sînt conștienți că bomba atomică nu ține seama de ideologie, că ea poate lovi deopotrivă și pe „cei de dreapta” și pe „cei de stînga”. Iar cît privește latura religioasă a problemei, și credincioșii înțeleg acum foarte bine sensul zicalei: „Dumnezeu dă, dar nu-ți bagă în traistă”. Chiar Dean Rusk, care seamănă leit cu John F. Dulles și în privința friicii de Dumnezeu, preferă acum să dea Domnului ce-i al Domnului și Cezarului ce-i al Cezarului. Astfel, el a declarat recent: „Refuz să trag concluzia că omul nu poate pune sub controlul lui ceea ce a inventat”. E adevărat că, recunoscînd această posibilitate — și să nu uităm că-i vorba de cursa înarmărilor, inclusiv a înarmărilor nucleare — Dean Rusk preferă s-o lase în stadiul unei virtualități teoretice, dar asta-i altă problemă.

Altă problemă pentru că Dean Rusk este numai un executant iar muzica e comandată de anumite „cercuri de afaceri”. Politica externă americană a fost atîta timp o continuare directă a business-ului încît ar fi naiv să te aștepti din parte-i la o dragoste neașteptată față de omenire. Ca să se hotărască la o asemenea cotitură e nevoie de cel puțin doi factori puternici: înțelegerea că America nu poate câștiga războiul și presiunea exercitată de opinia publică mondială care nu poate fi ignorată.

Succesul Congresului este determinat nu numai de participarea multor personalități remarcabile din diferite țări, dar și de existența condițiilor semnalate mai sus. Cea dintîi dintre ele este determinată de forța multilaterală a Uniunii Sovietice și a întregului lagăr socialist. În deceniul trecut această forță a luat Pentagonului pofta de a apăsa pe trăgaci sau, ca să folosim cea mai nouă terminologie, pe buton, deși, așa cum ne amintim cu toții, amenințări americane și laude că „ii putem face praf pe toți dintr-o lovitură” au fost din belșug. Acum, însă, atît conducătorii politici cît și cei militari ai S.U.A. recunosc tot mai des în public că nu pot dobîndi victoria, că nu-și pot atinge țelurile politice cu ajutorul războiului, că

războiul nu este decît o cale de sinucidere. Din păcate, însă, făcînd un pas pe calea lucidității, ei fac în același timp doi pași înapoi deoarece adaugă că pot purta tratative de dezarmare „numai de pe poziții de forță”. Dar poziția de forță presupune intensificarea cursei înarmărilor... Ceea ce are drept urmare nu numai explozii nucleare în insulele Christmas, dar și primejdia desfășurării cursei înarmărilor în Cosmos. E adevărat că încercînd să intimideze pe alții, America oficială se teme ea însăși, cu atît mai mult cu cît și în sinul poporului ei se face tot mai simțit un val de antimilitarism. Pînă și Casa Albă se simte acum de multe ori ca un fel de fortăreață asediată de partizanii dezarmării.

Tocmai aceste împrejurări, luate laolaltă, explică uriașul răsănit pe care-l are în toate continentele Congresul de la Moscova. Pierzînd speranța că ar putea câștiga un eventual război, militaristii trebuie să se convingă de puterea cu care se întoarce împotriva-le opinia publică mondială, să înțeleagă că jocul de-a șoarecele cu pisica și șicanele diplomatice le pot aduce în ultimă instanță numai eșecuri politice și morale.

În același timp trebuie să avem în vedere că lupta pentru dezarmare și pace înseamnă luptă și nu taifas la un pahar de ceai. Adversarii dezarmării, cei care ar dori să pescuiască peștișorul de aur al profiturilor în apa tulbură a încordării internaționale, înțeleg bine însemnătatea Congresului și prin avocații lor politici, diplomatici și guvernamentali își iau măsuri spre a-l zădărnici pe cît posibil sau în caz că n-ar putea s-o facă, să-i reducă din importanță. Se știe că război a dezlănțuit Gaitskell, liderul laburiștilor englezi, împotriva lordului Bertrand Russell, partizan al Congresului. E adevărat că Gaitskell suferă eșecuri dar însuși acest fapt îi pune pe mulți pe gînduri. E puțin probabil că se va găsi vreun naiv care să-și inchipuie că oficialitățile de la Washington ar fi entuziasmate de Congres. Acestea își iau și-și vor lua toate măsurile de contracarare. Unele din ele sînt stîngace și nu le făgăduiesc de la bun început nimic. Astfel, atribuind Congresului pentru dezarmare generală și pace caracterul de „măsură comunistă”, propaganda Washingtonului a făcut să crească simpatia față de Congres. Căci oamenii nu înțeleg să înghită fără a mesteca pilulele propagandistice de felul acesta. Ci își spun: „Dezarmarea și pacea sînt preocupările de prim ordin ale omenirii și niciodată n-a auzit încă ca la Washington să se fi ținut conferințe și congrese pentru dezarmare și pace.”

Partizanii „sistemului liberei inițiative” care dau dovadă de o nervozitate suspectă pot fi liniștiți căci noi nu intenționăm să convertim pe nimeni la convingerile noastre comuniste. Dar nici ei să nu-și facă iluzii deșarte că am putea fi îndemnați să ne închinăm în fața idolului profiturilor. Miile de oameni care participă la lucrările Congresului au o singură misiune, aceea de a conlucra, pe baza unei înțelegeri reciproce a pericolului general, pentru dezarmare generală și pace, pentru ca rațiunea să triumfe asupra dementei, pentru ca globul pământesc să fie eliberat de o povară grea și primejdiuoasă.

Nikolai Gribaciov

Laureat al Premiului „Lenin”

Cursa înarmărilor

CINE CÎȘTIGĂ DE PE URMA EI

Împotriva dezarmării, pentru intensificarea cursei înarmărilor nucleare se pronunță forțe internaționale reduse numericeste dar influente. Care anume? Neguștorii de moarte: monopolurile producătoare de armament, militarii și oamenii politici aflați în slujba lor.

● Din 1949 pînă în 1960 beneficiile celor mai mari monopoluri americane producătoare de armament au sporit cu 181 la sută, iar ale celor engleze cu 202 la sută.

● „Industria va avea mai mult de lucru datorită comenzilor militare. În anii următori ea va realiza beneficii considerabile de pe urma noilor planuri de politică defensivă (citește de război)“ — recunoaște „Financial Times”,

organul cercurilor financiare engleze.

● Conform calculului Institutului de studii strategice din Londra, cheltuielile militare directe ale S.U.A. au ajuns în 1961 la peste 48,5 miliarde de dolari. În cursul exercițiului financiar 1962—1963, alocațiile directe ale S.U.A. pentru scopuri militare vor depăși 50 de miliarde de dolari. Este un buget militar record pentru timp de pace. Dar dacă luăm în considerare toate cheltuielile militare ale S.U.A., ajun-

gem la o sumă de circa 70 miliarde de dolari, adică mai bine de trei sferturi din bugetul țării.

● „Statele Unite încep nu numai o serie limitată de experimente în atmosferă, ci o acțiune care, după părerea unor personalități competente, aduce cu o cursă de înarmări nucleare colosal accelerată” — așa a comentat ziarul american „Wall-Street Journal” hotărîrea președintelui Kennedy de a efectua un mare număr de experimente nucleare în atmosferă.

Diagramele de mai sus, publicate de „Izvestia”, dovedesc elocvent ce foloase uriașe ar decurge pentru omenire de pe urma dezarmării generale dacă sumele afectate acum pentru cheltuieli militare ar fi utilizate pentru scopuri pașnice (Diagramele au fost întocmite după date publicate în Buletinul informativ nr. 4 din 1962 al Comitetului sovietic pentru apărarea păcii).